

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre .
Félévre .
Negyedévre .
Egy hónapra .

Ramaster
Disztr. 2. Il. 8.

IX. évfolyam ♦ 271. szám

1928 December 13 csütörtök

• 5689 Kiszlév 30 •

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Gluji megbizott Dietrich & Stössel Piata Untri.

Megsemmisítő győzelmet aratott a Manu-kormány a választásokon

Átlag 70—80 százalékos többséget kaptak a kormány listái

(Bucuresti-Bukarest, december 12. Az Új Kelet tudósítójától.) A választások az egész országban a legnagyobb rendben zajlottak le és — mint az előrelátható volt — a nemzeti parasztpárt fölényes győzelmét eredményezték. Amint a választások lefolyásáról befutó első jelentésekből megállapítható, a szavazás iránt ezáltal lényegesen nagyobb érdeklődés nyilatkozott meg, mint az elmúlt választásokon. Általában 20 százalékkal nagyobb volt a tegapi választásokon a szavazók száma és ez kétségtelenül főleg annak tulajdonítható, hogy a kormány nemcsak papíron, de a gyakorlatban is garantálta — a háború óta először — a választások teljes szabadságát.

Mirto belügyi alminiszter ma délután két órakor a következőket mondotta a

Rador tudósítójának:

„Az eddig beérkezett telefon és táviratjelentések szerint az ország valamennyi választási szekciójában a szavazás a törvény által előírt órában pontosan megkezdődött és a legteljesebb rendben folyik az ellenzéki pártok megbízottainak részvételével. Az ellenzék részéről sehol semmiféle panasz vagy reklamáció nem történt.

A fővárosban a Rador szerkesztői délután meglátogatták valamennyi szavazóhelyiséget. Mindenütt nagy tömegben álltak a választók és várják, hogy sor kerüljön rájuk, mindenütt teljes a rend és a nyugalom. Sehol sem panaszkodtak befolyásolás vagy erőszakoskodás miatt. Délig a szavazásra ogosultaknak mint-

egy 40 százaléka szavazott le. A főváros telve van a különböző pártok manifesztumaival és falragaszaival. Egyetlen ellenzéki párt flragaszát sem tépték le, még a kommunista párt plakátjait sem bántották.

Ugyanez volt a helyzet Kolozsváron is, amelynek impozáns választási napjáról lapunk más helyén számolunk be. Az eddig beérkezett jelentéseket az érkezés sorrendjében iktatjuk:

Hivatalos forrásból nyert értesülésünk szerint a fővárosi választólistákon számos visszaélést fedeztek fel. Sok liberális kortes több listán is szerepelt. Az illetékesek szigorú vizsgálatot indítanak és a visszaélők ellen bünvádi eljárást fogantatosítanak.

Vulkán: nemzeti parasztpárt 1719, liberális 23, magyar párt 132, dolgozók blokkja 21, averescanus 11, Cuza 19.

Déva: nemzeti parasztpárt 1271, liberális 144, averescanus 73, magyar párt 473, Lupu 25, dolgozók blokkja 68.

Sztrijzentgyöngy: nemzeti parasztpárt 2231, liberális 13, averescanus 10, Lupu 22, dolgozók blokkja 4, magyar párt 37.

Vajdahunyád: nemzeti parasztpárt 1786 liberális 47, averescanus 12, Lupu 17, dolgozók blokkja 22, magyar párt 17.

Szászváros: nemzeti parasztpárt 1976, liberális 61, averescanus 26, Lupu 11, dolgozók blokkja 11, magyar párt 313.

Aradváros: nemzeti parasztpárt 3099, liberális 216, magyar párt 3618, dolgozók blokkja 1337, Lupu 184, Goldis 64, Cuza 54.

Szatmármegye: Erdőd: nemzeti parasztpárt 1500, liberális 7, Lupu 85, averescanus 37, dolgozók blokkja 24, magyar párt 157.

Nagybánya: nemzeti parasztpárt 2504, liberális 85, Lupu 3, averescanus 45, dolgozók blokkja 120, magyar párt 911.

A választási eredmények

Kolozsvár: Az első eredmény a Malom ucai szavazó helyiségben vált ismertté. Itt mindössze 651 szavazatot adtak le. Ebből a nemzeti parasztpárt listájára 351, a magyar párt 281, a liberális párt 16, a dolgozók blokkjára 35, az averescanusokra 12, a cuzistákra 8 szavazatot esett.

A Honvéd utcában: nemzeti parasztpárt 352, magyar párt 281, liberális 16, dolgozók blokkja 14; averescanus 17, cuzista 13.

Eperjes uccában: nemzeti parasztpárt 640, magyar párt 436, liberális 18, dolgozók blokkja 55, averescanusok 13; Cuza 13.

Városháza: nemzeti parasztpárt 784, liberális 44, magyar párt 463, dolgozók blokkja 46, averescanusok 21, Cuza 23, megsemmisítő 8

Petőfi uca: nemzeti parasztpárt 626, liberális 28, magyar párt 353, dolgozók blokkja 65, averescanusok 16, Cuza 12.

Vármegyház: nemzeti parasztpárt 658, liberális 11, magyar párt 159, averescanusok 10, dolgozók 5, Cuza 29.

Iparosgyelet: nemzeti parasztpárt 857, liberális 26, magyar párt 462, dolgozók 32, averescanusok 24, Cuza 18.

Ferdinand király-ut: nemzeti parasztpárt 1071, liberális 35, magyar párt 657, dolgozók blokkja 68, averescanus 29, Cuza 13.

A kolozsvári végeredmény tehát:

nemzeti parasztpárt	6339
liberális	194
magyar párt	3072
dolgozók blokkja	320
averescanusok	142
Cuza	127

Összesen 10.194

Kolozsmegye: Csucs: nemzeti parasztpárt 2073, magyar párt 32, liberális 7,

dolgozók blokkja 15, averescanusok 32, Cuza 60.

Bonchida: nemzeti parasztpárt 1110, liberális 14, magyar párt 195, dolgozók blokkja 5, averescanusok 12, Cuza 1.

Zsombor: nemzeti parasztpárt 1391, liberális 1, magyar párt 10, dolgozók blokkja 2 averescanusok, 3, Cuza —.

Hidegszamos: nemzeti parasztpárt 945, liberális 7, dolgozók 2, averescanusok 11.

Szilvás: nemzeti parasztpárt 1813, liberális 13, magyar párt 168, dolgozók 7, averescanusok 25, Cuza 22.

Kiskalota: nemzeti parasztpárt 1658, liberális 11, magyar párt 159, dolgozók 10, averescanusok 5, Cuza 29.

Zámszentkirály: nemzeti parasztpárt 1384 liberális 5, magyar párt 390, averescanusok 9, Cuza 3.

Egeres: nemzeti. 890, lib. 7, magyar 490, aver. 14, Cuza 1, dolgozók 16.

Kolozs: nemzeti. 893, lib. 53, magyar 195, aver. 51, Cuza 7, dolgozók 2.

Bánffyhyunyád: nemzeti. 1129, liberális 5, magyar 407, averescanus 9, dolgozók blokkja 17, Cuza 6.

Kolozsborsa: nemzeti parasztpárt 1400, liberális 9, magyar párt 231, averescanus 11, dolgozók blokkja 8, Cuza 4.

Almás: nemzeti. 1256, lib. 7, av. 17, Cuza 7, dolgozók 9, magyar 340.

Szamosmegye: Magyarlapos: nemzeti parasztpárt 1402, magyar párt 167, liberális 25, dolgozók 9, averescanusok 16, Cuza —.

Kékes: nemzeti parasztpárt 1043, magyar párt 299, dolgozók 6, averescanusok 22, Cuza —.

Románlapos: nemzeti parasztpárt 2807 liberális 26, magyar párt 111, dolgozók blokkja 7, averescanusok 27, Cuza 6.

Verpelet: nemzeti parasztpárt 1376, liberális 6, magyar 14, dolgozók 6, aver. 9.

Hunyadmegye: Brad: nemzeti parasztpárt 1422, liberális 9, magyar párt 1, dolgozók blokkja 2, averescanus 5,

A regáti eredmények

Bukarest: Kilenc különböző kerület összesítése: nemzeti. 13.554, liberális 869, averescanusok 86.

V. kerület: nemzeti. 324, Lupu 12, liberális 24, averescanus 51, Cuza 12

VI. kerület: nemzeti. 676, Lupu 7, liberális 210, dolgozók 11, averescanusok 103, Cuza 206.

VII. kerület: nemzeti. 546, liberális 433, averescanusok 144, Cuza 17.

XXXI. ker.: nemzeti parasztpárt 423, Lupu 2, liberális 4, dolgozók blokkja 9, averescanus 3, Cuza 1.

XXIII. ker.: nemzeti parasztpárt 513, liberális 316, dolgozók blokkja 122, averescanus 13, Cuza 14.

Ilfomegye: Magurele: nemzeti parasztpárt 1025, Lupu 32, liberális 90, dolgozók blokkja 4, averescanus 103, Cuza 5.

I. C. Brătianu: nemzeti parasztpárt 4269, Lupu 52, liberális 73, averescanus 50, Cuza 11.

Munteni: nemzeti parasztpárt 1410, libe

rális 70, dolgozók blokkja 89, averescanus 129, Cuza 31.

Tarpasesti: nemzeti parasztpárt 1655, Lupu 2, liberális 71, dolgozók blokkja 47, averescanus 14, Cuza 3.

Pocurele: nemzeti parasztpárt 1025, Lupu 32, liberális 90, dolgozók 4, averescanusok 103, Cuza 5.

Brazi: nemzeti parasztpárt 1269, Lupu 15, liberális 73, averescanusok 50, Cuza 11.

Rosiori: nemzeti parasztpárt 1233, liberális 70, Lupu 25, dolgozók 2, averescanusok 101, Cuza 4.

Bolintinesti: nemzeti parasztpárt 1605, Lupu 30, liberális 108, dolgozók 60, averescanusok 67, Cuza 2.

Kiseleff: nemzeti. 324, Lupu 12, lib. 94, aver. 51, Cuza 10.

Besszarábiában Kisenev: nemzeti. 5616, lib. 677, aver. 0, Cuza 1667, dolgozók 695.

Premier! Select-mozgó Premier!
HARRY LIEDTKE
közkezelet művész legújabb filmje:
PÁRIS VARÁZSA
bájos szalonvígjáték, melynek másik főszerepét a világhírű **LA JANA** párisi táncosnő alakítja
Monopol Americusfilm

Csak a stabilizációhoz szükséges nyolcvanmillió dolláros kölcsönt fogja a kormány most perfektuálni

(Bucuresti-Bukarest, december 12. Hivatalos forrásból nyert értesüléseink szerint Popovici Mihály pénzügyminiszter ma délelőtt hosszabb megbeszélést folytatott a Banca Commerciale Italiana képviselőjével Machezannel és kölcsönös meggyezéssel a bank által az államnak nyújtott 12 millió dolláros kölcsön esedékességét 3 hónapra meghosszabbították.

A kölcsönre vonatkozólag az Adevéru-ur úgy értesül, hogy a kormány elhatározott szándéka most csak a stabilizációhoz szükséges 80 millió dollár kölcsönnek perfektuálása, mert az ameri-

kai piac most nem nagyon alkalmas külső kölcsön számára. A francia piac felemelte az általa igénybe veendő kvótát a többi pedig a német és angol érdekeltségek fogják átvenni. A kölcsön kibocsátása február elején történik. A tekintetbe jövő későbbi kölcsönöket később fogják kibocsátani a Villon Read konzorcium útján, amely Amerikában sokkal erősebb, mint a Blair-csoport.

Maga a Viitorul is azt állítja, mai számában, hogy a kölcsön kibocsátása január végéig még fog történni.

Boila Zachariás cáfolja, hogy pressziót gyakorolt volna a magyar pártra

(Cluj-Kolozsvár, december 12. Dr. Boila Zachariás Kisküküllővármegye prefektusa a következők közlését kéri a Radorhoz intézett 361-1928. számú táviratában:

„Kérem, cáfolják meg kategórikusan az Ellenzék című lap 285. számában megjelent azt a hírt, hogy a magyar párt a választások szabadságának biztosítása végett kénytelen volt velem külön meg-

A három utolsó választás mérlege

(Cluj-Kolozsvár, december 12. Az Új Kelet tudósítójától.) A kamarai választások a mai nap folyamán az egész országban lezajlottak. E pillanatban, minden sorokat írjuk, még nem fekszik előtünk a választások végleges eredménye, amelyből a közelebről összeülő parlament fizionómiáját pontosan felrajzolhatnánk. Az a hatalmas győzelem, amelyet a nemzeti parasztpárt a választások szabadságának teljes garantálása mellett kivívott magának, kétségtelen bizonyítéka annak a népszerűségnek, amely a Maniu kormányt övezi.

Kétségtelen, hogy december 12-ike kiemelkedő dátumot jelent a legnagyobbodott Románia politikai történetében. Első ízben történt meg ugyanis az a háború befejezése óta, hogy a csendőrszorongók, az adminisztráció intervenciója és az urnák feltörése nélkül szavazhatott le az ország lakossága s hogy a választások csakugyan tökéletesen hű képét

adják a választótestülettel politikai orientációjának. Az első szabad választás kétségkívül jelentős esemény azért, mert aligha képzelhető el, hogy a jövőben lehető lesz ismét megismételni azt, amit a népszerűen kormányok a választások alkalmával véghezvitték. Ezek a választások tulajdonképpen az általános szavazati jog és a demokrácia princípiumának respektusát szentesítették és bizonyos, hogy a jövőben csak az a párt fog kormányra kerülhetni, amely nem erőszakal, de a választókkal fenntartott kapcsolatai útján fogja népszerűségét biztosítani.

Az alábbiakban megpróbáljuk áttekintő képét adni annak a három választásnak, amelyek 1922 óta Romániában lezajlottak. 1922 március 1. és 8-ika között zajlottak le a képviselő- és szenátorválasztások. Abban az időben az egész országra egységes választási törvény nem volt érvényben és az ország különböző részeiben különböző törvények és rendszerek szerint választott a lakosság. A Bratianu-kormány a legszörnyűbb terror után 250 kerületben győzött és a regátban 120, Bessarabiában 35, Bukovinában 16 és Erdélyben mintegy 100 mandátumot hódított el. Az ellenzéki pártok együttvéve körülbelül 100 helyhez jutottak a képviselőházban.

A pótválasztások után a következőképpen alakult ki az 1922-ös parlament képe:

liberális	260 mandátum
parasztpárt	38 mandátum
Maniu	24 mandátum
Averescu	11 mandátum
nemzeti demokrata	8 mandátum

egyeztelt kötet, amelynek értelmében vissza kellett vonnia jelöltségét a szenátusi mandátumokra. Ez az állítás a legteljesebb mértékben valótlon és ellentétben áll a tényekkel. Az igazság az, hogy a magyar párt visszavonta szenátusi jelöltségét és ezt a lépésüket azzal indokolta előttem, hogy ezt Boila Rumulus professzor iránti tiszteletből és nagyrabecsülésből teszik. A választás a legteljesebb szabadsággal folyt le.

nemzeti parasztpárt 54 mandátum 610.149 szavazat
averescánusok 53.371 szavazat
szavazat
cuzisták 64.515 szavazat
kisebbségi blokk 15 mandátum 179.517 szavazat

Az 1926-os averescánus választásokon összesen 2 millió 622 ezer 565, az 1927-es választásokon pedig 2 millió 762 ezer 779 szavazatot adtak le.

Érdekesnek tartjuk az összehasonlítás kedvéért leközzölni az 1927-es liberális választások kolozsvári eredményét. A tavalyi választáson a kolozsvári eredmény a következőképpen alakult ki:

Leadtak összesen 7141 szavazatot
Ebből a

nemzeti parasztpárt	2759
kisebbségi blokk	2346
liberális	945
szociáldemokrata	539
dolgozók	439
averescánusok	100

Kolozsmegyében a végeredmény a következőképpen alakult ki: Nemzeti parasztpárt 14 ezer 613. Liberális 4882. Kisebbségi Blokk 4588. Szociáldemokrata 724. Dolgozók 623. Averescánusok 375.

Az erdélyi megyék közül az elmúlt évtől a liberális terror ellenére is elnyerte a többséget a nemzeti parasztpárt Szabolcs, Szilágy, Kolozs, Hunyad, Naszód, Arad, Temes és Kisküküllő megyékben. A régi királyságban, Bessarabiában és Bukovinában a liberálisok megsemmisítő győzelmet arattak. Akadt olyan megye, ahol 20-25 ezer liberális szavazattal szemben a nemzeti parasztpárt alig néhány száz szavazatot tudott felmutatni.

— Miklós fogadta a diplomáciai kart. Bécsből jelentik: Miklós elnök ma fogadta a diplomáciai kart tisztelegésélükön Sigillia bécsi pápai nunciussal. Miklós a pápai kar üdvözlésére köszönő szavakat mondott és kijelentette, hogy első feladatának tartja a külállomásokkal való viszony ápolását.

— Abnormis időjárás Spanyolországban. Párisból jelentik: Madridi jelentés szerint egész Spanyolországban abnormis hideg időjárás uralkodik. A fagyhullám az ország több pontjára húsos fokos hideget hozott.

— Influenza-járvány az Unióban. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok közép és nyugati államában nagy influenza-járvány lépett fel. 26 államban eddig több mint 21 ezer megbetegedés fordult elő.

Wirdessen az Új Keletben

Pékek!

Szár az tüziléc

Fischer-fatelep

Gyufagyár-ucca 15. Telefon 1300. szám.

Butonárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárral. Hiteleképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

URANIA-MOZGO

Közkívánatra ma utoljára!

Charlie Chaplin „Cirkusz“

filmje és

Parádés szerep

szalonvigjáték melynek a cím-szerepét RICHARD DIX alakítja.

HOTEL IMPERIAL PALACE

Igazgató: TASCU CIONU.

Calea Victoriei No. 47.

Bukarest

Szomban a királyi palotával. Telefon 312/82

Ehőszagú szálloda, teljesen átalakítva. 1000 világos, elegánsan butorozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, lift. Melegvíz az összes emeleten. A legteljesebb kényelmi utánpótlás. Minden nyelven beszélők.

A W és

London, decem-
állapota tegnap
lyosra fordult.

terjedőben van
a legnagyobb te-
uralkodó már n-
működését is.

„legnagyobb pes-
a betegség továb-
este 10 óra 30 p-
megérkezett Lon-
minden eddigi u-
példátlan gyors

Anglia lélegzet-
donban ugyanis
visszatérése a
hatástól remélne-
vulást a király s

Az a vonat, m-
hozta, óránként a
rohant Brindisit

náig. Olaszország
ciaországban mit
állítottak utjából

távolságot így a
sabb vonatnál
rabb tette meg.

Az afrikai Da-
10 és fél napot
utja, mikor a le-
szertint is legal-
A vonat megáll-
állomásokon, es

Befe

A fos földg

(Cluj-Kolozsvár
Kelet tudósítójától)

meg a Monitorul
delem- és ipari-
tése, amellyel

nyelben hagyja
kat, még pedig a
leiben, a fűtési g-
ipari gáz árát p-
lyen felül a föld-
nak joguk van S-
számítani köbmé-
az érdekelt körö-
kellett, annál is
hogy

ezek az árak n-
csak a liberális
cializált Societé
Metan (Sonamé-
reségpolit-

Ezt a monopolis-
petróleumpanamé
függesztett Dam-
igazgató segítség-
gyasztókkal fen-
fogyasztók által-

Diszes

pipe

3 darab

Róz

Royal

A walesi herceg megérkezett Londonba és meglátogatta a nagybeteg királyt

A beteg király az éjszakát nyugodtan töltötte

London, december 12. Az angol király állapota tegnap reggel óta egészen sulyosra fordult. A tüdőgyulladás folyton terjedőben van és az állandó magas láz a legnagyobb teherpróbának teszi ki az uralkodó már nagyon legyengült szív-működését is. Így ma már mindenféle legnagyobb pesszimizmussal itélik meg a betegség további lefolyását. Tegnap este 10 óra 30 perckor a walesi herceg is megérkezett Londonba. Utazását, melyet minden eddigi utazási rekordot leverő példátlan gyorsasággal tett meg, egész Anglia lélegzetvisszafojtva leste. Londonban ugyanis már csak a trónörökös visszerkezése által gyakorolt kedvező hatástól remélnék valamilyen enyhe javulást a király súlyos betegségében.

Az a vonat, mely a walesi herceget hozta, óránként átlag 75 angol mérföldet rohant Brindisitől a Lamanche-csatornáig. Olaszországban, Svájcban és Franciaországban minden más vonatot félreállítottak útjából. A Brindisi-Boulogne távolságot így a menetrendszerű leggyorsabb vonattal tizennégy órával hamarabb tette meg.

Az afrikai Dar-es-Salomtól Londonig 10 és fél napot vett igénybe a herceg utja, mikor a lekedvezőbb számítások szerint is legalább 17 napra becsülték. A vonat megállás nélkül szaladt át az állomásokon, csak az országhatárokon

várt pár percig, hogy a mozdonyokat kicserélhessék. Milánóban is öt percet vesztelt, ahol az állomásfőnök táviratot adott át a trónörökösnek a király állapotáról szóló jelentéssel. Ez a távirat a walesi herceget láthatólag lehangozta s miután még pár percig föl s alá járt a perironon, újra felszállt a vonatra, mely tovább rohant. Luganón szintén lassítás nélkül rohogott keresztül a villámvonat, a Chamberlainnal jelzett találkozás tehát nem történt meg. A vonat előtt mindenhol óriási sebességgel egy másik mozdony és egy szerkesi haladt, hogy a vonat biztonságát ellenőrizze.

Tegnap este 8 óra 44 perckor érkezett meg a walesi herceg Boulogne-ba, ahol azonnal angol torpedóromboló vette fedélzetére és a legnagyobb gyorsasággal rohant át vele Folkestoneig, ahol az angol különvonat már fűtve várta. Este 10 óra 30-kor érkezett meg a londoni Viktoria pályaudvarra, ahol csak egy magasrangú udvari hivatalnok várta, a legfrissebb hírekkel. A herceg innen azonnal anyjához sietett a Buckingham-palotába.

London, december 12. Baldwin minisztereinek a trónörökösnek elébe utazott Folkestoneba s a herceg különvonatán érkezett meg vele együtt a londoni Victoria pályaudvarra. A walesi

herceg érkezésekor mintegy háromezer főnyi tömeg volt a perironon, kik a trónörökös csendes óvatiókban részesítették s csak néha hangzott el egy-egy elfojtott éljenzés. A trónörökös a pályaudvaron öccse, a yorki herceg várta, akivel kézfogásos üdvözlés után udvari csukott autóbá ült s a Buckingham-palotába hajtattott. Az utesti szélén, ahol az udvari gépkocsi elhaladt, mindenütt nagy közönség állott sorfalat. A palotában a herceg a királyné lakosztályába ment, ahol husz percig beszélt édesanyjával, a királynéval. A királynénál tett látogatás után a trónörökös anyját kereste fel betegszobájában. Az uralkodó, akit nem értesítettek előre fia érkezéséről, megismerte fiát és valósággal felrészült a meglepetés után.

Newyork, december 12. György herceg a király legkisebb fia a Bermudaszigetéről Newyorkba érkezett, ahonnan a Berengária személyszállító gőzös fedélzetén ma indul Londonba.

London, december 12. A király az éjszakát nyugodtan töltötte s több órát aludt. Állapotában változás nem állt be

szállításának módzatait tanulmányozza és oda fog hatni, hogy az árakat leszállítsák.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, — folytatja a kommüniké, — hogy bár az állam 125 millió lejjel van érdekelve a Nemzeti Földgáz Társaságnál és a magánrészvényesek csak 25 millió lejt jegyeztek, amely nincs is teljesen befizetve, az államnak, minthogy ugy az igazgatóságban, mint a közgyűlésen kisebbségben van, a kommercializációs törvény értelmében semmiféle lehetőség sincs arra, hogy sürgősen cselekedhessen a köz érdekében.

A kommercializációs törvény módosítására kiküldött bizottság tegnapi ülésén egyébként Virgil Madgearu miniszter részletes expozét tartott a liberálisok legfontosabb gazdasági törvényének eddigi eredményeiről. A törvény négy és öta van érvényben és ebben ezalatt az állam bevétele egyetlen évben sem haladta meg a 40 millió lejt a kommercializált vállalatoknál.

A kommercializációs törvény alapján a következő vállalatok jöttek létre: a Lonea szénbányavállalat, a Sonametan, a Kiskapus-Kudzsiri Vasművek, a Besztercei Regna, Határvívidéki Erdőkitermelő Rt.

továbbá Buzau város villamos üzeme és a főváros tejjelátására alakult részvénytársaság. Ugyancsak a kommercializációs elvén, de külön törvénnyel teremtték meg a a Rádió Elosztó Társaságokat, a Rador Távirati Irodát, az I. A. R. repülőgépgyárat, valamint a pozsonyi Nobel-dinamitgyár érdekeltiségebe tartozó fogarasi Első Román Robbanószergyárat. A kommercializációs törvény módosítása gyökeres változásokat fog hozni ezeknek a vállalatoknak ugy az érdekeltiségi, mint a személyi strukturájában.

— A kolozsvári Avivák chanukainepélye. Vasárnap délután rendezték meg a kolozsvári Aviva csoportok tradicionális chanukainepélyét, amelyet ez alkalommal zsufolóság megtörtént Kolozsvár ifjusága. Az ünnepelet a chanuka gyertyák meggyújtása vezette be, amelyet Schwarzcz Ernő Barisszianus végzett el. Schwarzcz meleg tenorja őszinte sikert ért el. Utána Gergely Böske, az Aviva elnöknője olvasta Eisler Klárikának a chanuka jelentőségét méltató nagyvonalu és lendületes ünnepi beszédét. Krausz Gitta, a kisaviva tagja sok átérzéssel és tehetséggel szavalta el Morris Rosenfeldnek Ünnepi lángok című hangulatos chanukaversét. A műsor után a teát szervirozták fel, majd tánc következett, amely a késő esti órákig tartott. Az ünnepelet elzárásán az Aviva vezetői s első sorban Gergely Böske, Bernát Iboly és Sipos Médi buzgózkodtak.

Befejezéshez közeledik az erdélyi földgázháboru

A fogyasztók és az ipar érdekében rövidesen leszállítják a földgázárakat. Gyökeres változások várhatók a Sonametannál és a többi kommercializált vállalatoknál

(Cluj-Kolozsvár, december 12. Az Uj Kelet tudósírójától.) A napokban jelent meg a Monitorul Oficialban a kereskedelem- és ipariügyi minisztérium döntése, amellyel 1929 június eisejéig érvényben hagyja a jelenlegi földgázárakat, még pedig a világítógáz árát 1.10 lejben, a fűtési gáz árát 1 lejben, az ipari gáz árát pedig 90 baniban, amelyen felül a földgázelosztó társaságoknak joguk van 30 bani költséget is felszámítani köbméterenként. Ez a döntés az érdekelt körökben nagy meglepetést keltett, annál is inkább, mert tudvalevő, hogy

ezek az árak irredlisan magasak és csak a liberálisok által kommercializált Societatea Nationala de Gaz Metan (Sonametan) diktatórikus nyereséggözpontjukát szolgolják.

Ez a monopolisztikus árpolitikát a petróleumpanamából kifolyólag most fel-függesztett Damaschin bányaiügyi vezérigazgató segítségével tudta eddig a fogyasztókkal fennálló szerződések és a fogyasztók állandó tiltakozásának elle-

nére érvényrejuttatni Motas Constantin, a Sonametan vezérigazgatója. Tekintettel arra, hogy Damaschin vezérigazgató otthagya pozícióját, érdekeit körökben azt várták, hogy a fogyasztók által éveken át folytatott küzdelemnek végre meglesz az eredménye és az új kormány a felemelt földgázárakat le fogja szállítani, a köbméterenkénti 30 bani költség-többletet pedig eltörli. Ehelyett

megjelent az említett rendelet, amelyről azonban utólag kiderült, hogy még az új kormány hivatalbalelépése előtt került a hivatalos lap nyomdájába.

amely a rendeletet most megjelentette. Az érdekelt körök megnyugtatóására az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium tegnap kommünikét adott ki, amelyben közli, hogy most tanulmányozza a Magyar Földgáz Társaság (U. E. G.), illetve az U. E. G. részvénytöbbségének birtokában levő Sonametan, valamint a magyar pénzügyminisztérium és a Deutsche Bank között 1915 november 26-ikán létrejött egyezményt és a

földgáztermelő társaságok alapszabályait.

A minisztérium el van határozva arra, hogy minden eszközt igénybe fog venni, hogy a jövőre nézve olyan módon állapítsa meg a földgáz árát, amely kedvez az ipar fejlődésének

és lehetővé teszi, hogy a földgázfogyasztás előnyös feltételek mellett a magángazdaságban is növekedjék

A hivatalos kommüniké megállapítja ezután, hogy mivel a pakura ára visszament és a Petrosani bányavállalattal kötendő 1929 évi szerződésben a CFR a szénárakat a tavalyiaknál alacsonyabban fogja megállapítani. Figyelembevéve azt, hogy a Sonametan alapszabályai szerint a földgáz árát mindig a nyerspetróleum és a szén árának arányában állapítják meg.

az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium a földgázárakat azonnali le-

Diszes kiállításu
pipere szappan

3 darab 50.- lei

a

Rózsa M.

Royal drogeriában Cluj,
Főtér 26.

Grand-Hotel
BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobaárak!

Megtakarítás 30%

Teljes kiárusítás
gyapju kötöttárakban

BLATT-nál

Cluj, Piata Unirii 13.

Minden elfogadható árban

Használja ki mindenki ezt a ritka kedvező alkalmat, hogy prima, jó árut olcsón vásárolhat.

Megtakarítás 30%

Hogyan választott Kolozsvár

(Cluj-Kolozsvár december 12. Az Uj Kelet tud. A választások napja elérkezett Lucosk unalmas téli időre virradt ezen a napon Kolozsvár és a város uca hangulatának megfelelően a választások is vontatottan, unalmasan indultak. Reggel nyolc órakor még hirtelen sines a választópolgároknak a választási irodák körül és mikor a bírák, bizalmiférfiak és képviselőjelöltek megjelennek irodáikban, csak hosszas várakozás után kezdhették meg munkájukat, amikor a szavazópapírok lassan-lassan gyülekezni kezdtek a kerületekben. A szavazóirodák előtt egy-egy csendőr boosáta be az érkezőket, ha a szavazóóráikat előzőleg felmutatják. De az egész városban egyetlen csendőrpátról nincsen, minden folyik a maga útján és még a rendőrség nyomozó közegét is hiába keressük az ucai járkleők között. A választási körzetek előtt álló csendőrökön kívül senmi nem emlékeztet arra, hogy Kolozsváron képviselőválasztások vannak.

Délelőtti 10 órakor kezdődnek élénkülni a választási körzetek. A szórványosan érkező szavazók lassanként kisebb-nagyobb csoportokba verődnek a szavazóirodák előtt. A választási elnökök most már csak önként bocsátják be a szavazókat. A pártok bizalmiférfiai általában munkában őrzik ellen a szavazás gyors és rendezetlenül lefolyását.

A Ma'am-uccai szavazóiroda előtt a nemzeti parasztpárt egyik tagja korláse magyaráz:

Az ucca csendjét csak a déli órákban zavara meg a felvonuló szavazók karmaja. A szociáldemokrata munkásság jómólt sorokban vonul végig a Deak Ferenc-uccán. Az élén egy tábla, melyen a kormánypárt jele: a „roata” díszelg. Mellette a felirás: Eljen a szociáldemokrata... és a nemzeti parasztpárt. Évek óta ez az első munkásmánifesztáció Kolozsváron. Pár perc múlva a monostori románság vonul fel énekszóval, rendes, katonás menetelással. Az élén két kuszogélt trombitás a katonai marsot fújja. A „tüntető” csoport végigvonul az uccákon és békében eloszlik.

A délelőtti órákban végigjártuk a kolozsvári választási irodákat:

A Gheorghe Baritiu liceumban elsőnek a liberális párt bizalmiférfiát, dr. Nistor ügyvédet és Peturca tanárt üdvözlöljük. Megtudjuk, hogy délelőtti negyed 11 órakor 230 szavazatot adtak le ebben a kerületben. Arra a kérdésünkre, hogy a liberális párt hány szavazatot jutott ebből, nem kaptunk kielégítő választ a bizalmiférfiaktól... Néhány percig asszisztálunk a szavazásnál: az első transzportot főleg zsidók és magyarok tették ki.

— Jön a szavazat... szól Moldovan kormánypárti bizalmiférfihez az egyik liberális korifeus, amikor egy pajeszes, szakállas zsidó jelenik meg az urna előtt. A nemzeti parasztpárti bizalmija hamar vág vissza.

— Mulasson maga legalább egy liberális szavazót, aztán beszéljen.

Jovialis magyar bácsi hagyja el velünk együtt a választási irodát.

— Csak Maniu tud kérem ebben az országban szavazást csinálni! — mondja utközben — régi jó ismerőse a feleségemnek, aztán meg is mondtam neki egyszer: kegyelmes ur, magából nem lesz jó miniszter, mert sem az urnából, sem a kasszából nem tud lopni...

Az Iparosgyelet helyiségében a legkedélyesebben folyik a szavazás. Dr. Farcas Vasile vezető itt a választást néhány jovialis kolozsvári polgár társaságában. Negrutiú iparkamarai elnököt választják meg a bizottság elnökül, aki ötletes megjegyzések kíséretében adja át a szavazólapokat a sűrűn érkező választóknak. A nemzeti parasztpárt részéről Negrutiú kamarai elnök mellett dr. Pavel Pavel, a Patria munkatársa tölti be a bizalmiférfi szerepét, míg a liberálisok részéről Bliescu bankár őrzi ellen a választások szabad lefolyását. „E bénykedések körül örik a legszeretetremlőbb csipkelődések:

— Vigyázzon az urnára, nehogy bekerüljön vagy egy kommunista szavazóórája...

— Nekünk már ez sem csinál konkurrenciát... — feleli élénk derültség közben a liberális bizalmi és egy közlekedő zsidó szavazó rovására próbál ríposzkózni:

— Kollega ur jön a fegyvertárs... A fegyvertárs ezalatt pontosan teljesíti Negrutiú utasításait és nagyon ügyelve szavazóívre, vonul be a számarra kijelölt kabinba. Kijövet pedig oda szól a karjukon a „roata” jelvényt viselő kormánypártiaknak:

— Traiasca roata!

A kedves zsidó bácsit a választóbizottság hangos üdvözlése kíséri útjára. Újabb öt szavazó lép be a terembe. Egy parasztleány valamelyik falura szóló szavazóórával akar eleget tenni állam polgári kötelességének. Természetesen nem engedik szavazni.

— Ej, pedig a roatara akartam tenni a pecsétet — vakarja a hajátövet, ami újabb támadásra bátorítja a liberális elközeleket:

— Hát ül fel a roatara és gurikázzál rajta a faludba.

A derültség elültével újabb ziccer kinnálkodik. Kövéres bácsika jelenik meg a zöldasztal előtt. Hozza vissza a szavazólapot a kabinból.

— Hová tette a pecsétet bácsi? — érdeklődik valaki, mire a szavazó a következőképpen felel:

— Az attól függ, hogy hol fizetnek... — Menjen a nemzeti parasztpártihoz, ott jól fizetnek — szólal meg epésen az averseanusok bizalmiférfia, Neamtu Otonel, színész. De az sem marad válassz nélkül. Az egyik kormánypárti jóindulatúan megkérdi, hogy hány néppárti szavazatot számolt össze eddig... Ekkor a néppárt bizalmija újra visszaesik merev hallgatásba...

Itt különösen sok zsidó teszi a pecsétet a körre. Az egyik jovialis zsidó bácsit megkérdik, hogy mire szavazott:

— Hogyisne. Azért titkos, hogy megmondjam?

Arra tippelünk, hogy az ujonnan jött öt ember közül ki hová szavazhat. Két munkás, egy zsidó, egy román paraszt és egy magyar. Azt gondoltuk: két kommunista, egy magyarpárti és két kormánypárti:

— Azt hiszi? Ezek mind az öten a nemzeti parasztpártira szavaznak, — mondja az egyik magyarpárti bizalmi — egész bizonyos, hogy Kolozsvárt óriási többséget szerez a kormány.

Öreg zsidó bácsi vánszorog le a lépcsőn. Néhány szavazópolgár siet a segítségére, de mindögyüküket megelőzi egyik csendőr, aki puskáját társának adja át és levelet a gyengélgető öregembert a lépcsőn. A szép jelenetet nagy közönség nézi végig, köztük néhány antiszemita diák, akik rosszaló megjegyzésekkel kísérik a derék csendőr cselekedetét.

A Ferdinand király uton, a Gheorghe Baritiu internátusban folyik a legyorsabb munka. Délután félögyig már ezerötszáz adták le szavazataikat. Kuriozumképpen említi meg az egyik bizalmiférfi,

hogy dr. Pops Adám, a megye prefektusa az első csoporttal szavazott, már reggel nyolc órakor. Egy kolozsvári kereskedő lép most ki a fülkéből, a szavazólistája még nincs összehajtogatva és tisztán kivehető, hogy a pecsétet a körre nyomta rá. Dr. Mauta liberális bizalmi hangosan tiltakozik a titkosság megsértéséért és követeli a szavazat megsemmisítését. Dr. Anca, miután megállapítja, hogy a kereskedő valóban későn hajtogalta össze a szavazólistát megsemmisítette a szavazatot.

Egyik bizalmi, aki az elmúlt választások során is bizalmi volt, meséli:

— Ugyanabbe a szekcióba voltam beosztva, a folyosók és a bejárat is tömve volt liberális ágúsekkel. A szavazóhelyiségben hangos lármá, felfordulás, jövemenés. A fülkébe az kukucskált ki-be, aki csak akart. Ide-oda ráncigálták a választókat. A legnyitabbban folyt a terror, hogy a liberális választási jelre nyomják rá a pecsétet.

Délután 4 óráig szerzett impressziók szerint a választók zöme a nemzeti parasztpártira szavazott. A kormánypárt mellett csak a magyar párt és a dolgozók blokkja jöhet számításba.

Amint kilépünk az uccára, tüntető menet vonul el az éneklő csoport élén. Trikoloros emberek viszik a nemzeti parasztpárt jelét. Koszuruba font zöld galylakat. A tömeg sűrűn élteti Maniut. A járkleők mosolyogva néznek utána. A városban igazi ünnepi hangulat van.

A városházán már kevésbé kedélyes a szavazás. Itt tizenkét bocsátják be az embereket és sietős gyorsasággal utasítják őket a kabinokba. Muntean Eneaz törvényszéki bíró vezeti a választást, a kormánypártot Tuffli Richard és Pop Livius, a liberálisokat Martinovici professzor, a soc. dem. munkásokat Bruder vasmunkás képviseli. Itt szavaztak le a legtöbbben: a déli órákban már ezer szavazatot adtak le ebben a kerületben. A városháza kapuja alatt hatalmas tolongás van, ez az egyetlen hely, ahol több csendőr tartja fel a tolongókat.

A megyeháza előtt hosszú sorban várakoznak a választópolgárok. A város uca másik oldalát a kíváncsiskodók tömege foglalja el. Egy jámbor monostori gazda bakotát át az uttesten. Bár szigorú alkoholtiltalom van, valahol mégis szert tett itókára.

Hirtelen elküldte magát az öreg:

— Traiasca roata! (Eljen a kör!)

Egy fegyveres katona siet hozzá és

erélyesen arébb tessékeli a választási körzéből. A zónán belül tiós a propaganda.

A megyeházán reggel 8 órakor sorra érkeznek a különböző pártok bizalmiférfiai és dr. Bohatit törvényszéki bíró elnökléte alatt megkezdődik a szavazás. A kapun keresztül csak a szavazóórák felmutatása ellenében lehet keresztüljutni és még két helyen kell igazolni magát a választópolgárnak, amíg bekerül a szavazóhelyiségbe. Szaporán indul meg a választás. Az öt szavazófülké minden percben megtelik és a következő percben már az elnök elé sorakozik az öt szavazó a lepecsételt szavazóóráikkal. Átlag két percenként öten szavaznak le. Délelőtti tíz órakor Fabius dr. a liberálisok egyik bizalmija már a második kontestációt nyújtja be. Először úgy találta, hogy a szavazóórák papírja túlságosan vékony, keresztül látszik rajta a pecsét. A bizottság tagjai szemükhöz szoritják az összehajtogatott papírlapot, de még a konturjait sem tudják látni a peosétnak. Az elnök el is utasítja a kontestációt. Egy félóra múlva az egyik választó nem négyrétebe, hanem kétrétebe hajtvva hozza a szavazóóráját.

Fabius dr. megint kontestál.

Megint elutasítják: Az összes pártok bizalmiférfiai ellene vannak a kontestációnak.

— Ne tartunk fel a választást — mondták —, ne ácsorogjanak hiába a kapu előtt a választók hádd menjen mindenké a dolga után.

erélyesen arébb tessékeli a választási körzéből. A zónán belül tiós a propaganda.

A megyeházán reggel 8 órakor sorra érkeznek a különböző pártok bizalmiférfiai és dr. Bohatit törvényszéki bíró elnökléte alatt megkezdődik a szavazás. A kapun keresztül csak a szavazóórák felmutatása ellenében lehet keresztüljutni és még két helyen kell igazolni magát a választópolgárnak, amíg bekerül a szavazóhelyiségbe. Szaporán indul meg a választás. Az öt szavazófülké minden percben megtelik és a következő percben már az elnök elé sorakozik az öt szavazó a lepecsételt szavazóóráikkal. Átlag két percenként öten szavaznak le. Délelőtti tíz órakor Fabius dr. a liberálisok egyik bizalmija már a második kontestációt nyújtja be. Először úgy találta, hogy a szavazóórák papírja túlságosan vékony, keresztül látszik rajta a pecsét. A bizottság tagjai szemükhöz szoritják az összehajtogatott papírlapot, de még a konturjait sem tudják látni a peosétnak. Az elnök el is utasítja a kontestációt. Egy félóra múlva az egyik választó nem négyrétebe, hanem kétrétebe hajtvva hozza a szavazóóráját.

Fabius dr. megint kontestál.

Megint elutasítják: Az összes pártok bizalmiférfiai ellene vannak a kontestációnak.

— Ne tartunk fel a választást — mondták —, ne ácsorogjanak hiába a kapu előtt a választók hádd menjen mindenké a dolga után.

erélyesen arébb tessékeli a választási körzéből. A zónán belül tiós a propaganda.

A megyeházán reggel 8 órakor sorra érkeznek a különböző pártok bizalmiférfiai és dr. Bohatit törvényszéki bíró elnökléte alatt megkezdődik a szavazás. A kapun keresztül csak a szavazóórák felmutatása ellenében lehet keresztüljutni és még két helyen kell igazolni magát a választópolgárnak, amíg bekerül a szavazóhelyiségbe. Szaporán indul meg a választás. Az öt szavazófülké minden percben megtelik és a következő percben már az elnök elé sorakozik az öt szavazó a lepecsételt szavazóóráikkal. Átlag két percenként öten szavaznak le. Délelőtti tíz órakor Fabius dr. a liberálisok egyik bizalmija már a második kontestációt nyújtja be. Először úgy találta, hogy a szavazóórák papírja túlságosan vékony, keresztül látszik rajta a pecsét. A bizottság tagjai szemükhöz szoritják az összehajtogatott papírlapot, de még a konturjait sem tudják látni a peosétnak. Az elnök el is utasítja a kontestációt. Egy félóra múlva az egyik választó nem négyrétebe, hanem kétrétebe hajtvva hozza a szavazóóráját.

Fabius dr. megint kontestál.

Megint elutasítják: Az összes pártok bizalmiférfiai ellene vannak a kontestációnak.

— Ne tartunk fel a választást — mondták —, ne ácsorogjanak hiába a kapu előtt a választók hádd menjen mindenké a dolga után.

erélyesen arébb tessékeli a választási körzéből. A zónán belül tiós a propaganda.

A megyeházán reggel 8 órakor sorra érkeznek a különböző pártok bizalmiférfiai és dr. Bohatit törvényszéki bíró elnökléte alatt megkezdődik a szavazás. A kapun keresztül csak a szavazóórák felmutatása ellenében lehet keresztüljutni és még két helyen kell igazolni magát a választópolgárnak, amíg bekerül a szavazóhelyiségbe. Szaporán indul meg a választás. Az öt szavazófülké minden percben megtelik és a következő percben már az elnök elé sorakozik az öt szavazó a lepecsételt szavazóóráikkal. Átlag két percenként öten szavaznak le. Délelőtti tíz órakor Fabius dr. a liberálisok egyik bizalmija már a második kontestációt nyújtja be. Először úgy találta, hogy a szavazóórák papírja túlságosan vékony, keresztül látszik rajta a pecsét. A bizottság tagjai szemükhöz szoritják az összehajtogatott papírlapot, de még a konturjait sem tudják látni a peosétnak. Az elnök el is utasítja a kontestációt. Egy félóra múlva az egyik választó nem négyrétebe, hanem kétrétebe hajtvva hozza a szavazóóráját.

Fabius dr. megint kontestál.

Megint elutasítják: Az összes pártok bizalmiférfiai ellene vannak a kontestációnak.

— Ne tartunk fel a választást — mondták —, ne ácsorogjanak hiába a kapu előtt a választók hádd menjen mindenké a dolga után.

erélyesen arébb tessékeli a választási körzéből. A zónán belül tiós a propaganda.

A megyeházán reggel 8 órakor sorra érkeznek a különböző pártok bizalmiférfiai és dr. Bohatit törvényszéki bíró elnökléte alatt megkezdődik a szavazás. A kapun keresztül csak a szavazóórák felmutatása ellenében lehet keresztüljutni és még két helyen kell igazolni magát a választópolgárnak, amíg bekerül a szavazóhelyiségbe. Szaporán indul meg a választás. Az öt szavazófülké minden percben megtelik és a következő percben már az elnök elé sorakozik az öt szavazó a lepecsételt szavazóóráikkal. Átlag két percenként öten szavaznak le. Délelőtti tíz órakor Fabius dr. a liberálisok egyik bizalmija már a második kontestációt nyújtja be. Először úgy találta, hogy a szavazóórák papírja túlságosan vékony, keresztül látszik rajta a pecsét. A bizottság tagjai szemükhöz szoritják az összehajtogatott papírlapot, de még a konturjait sem tudják látni a peosétnak. Az elnök el is utasítja a kontestációt. Egy félóra múlva az egyik választó nem négyrétebe, hanem kétrétebe hajtvva hozza a szavazóóráját.

Fabius dr. megint kontestál.

Megint elutasítják: Az összes pártok bizalmiférfiai ellene vannak a kontestációnak.

— Ne tartunk fel a választást — mondták —, ne ácsorogjanak hiába a kapu előtt a választók hádd menjen mindenké a dolga után.

Névimunkák eddig nem látott olcsó árban

1 kelimpárna	110 lei
1 mozaikpárna	120 "
1 perzsapárna	150 "
1 stola vagy kerek terítő	380 "
1 kelim asztalterítő	850 "
1 kelimfüggöny, 3 darab	1800 "

Goblenképek darabja 25 lejtől fejtebb.

Anyagok

1 kg. külföldi Nordisch	620 lei
1 kg. kelimselyem	1080 "
1 méter kelim kanava 160cm.	160 "
1 méter goblen kordova	140 "
1 m. penelope spárgavászón	58 "

Iskolák és intézetek részére árhudvezmény

Előfett perzsaszőnyegek nagy választékban.

E. Rosenzweig
Reg. Maria 6. szám.

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

1 pár tartós téli angol harisnya	Lei 55.-
1 pár tartós téli sportharisnya	" 65.-
1 pár tiszta gyapjú női harisnya	" 135.-
1 pár Adesgo selyemharisnya	" 189.-
1 pár női meleg kesztyű	" 48.-
1 darab női reformnadrág egész jó minőség	" 85.-
1 darab női reformnadrág egész neteg	" 155.-
Gyermek mackónadrág	Lei 260.- és fejtebb.

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

Minden karácsonyi vásárt felülmúló occasio a HELIOS cégnél Cluj, Főter 7.

Sok fel nem sorolt téli árú, női és férfi, valamint gyermek köntött árú melyen leszállított árrakkal lesznek kiárusítva.

Nagy karácsonyi vásár

Figyelem!

Ne mulassza el az alkalmat **szörme-áru és szövetkábat szükségletét** a legújabbban raktárra érkezett modelkülönlegességeink közül beszerezni

Mártonffy Testvérek & Co.

szücsnagyházában Cluj, Piața Unirii 20.

hol a **nagy karácsonyi és ujévi vásár** megkezdődött és minden áru saját árban lesz eladva.

Előnyös, lelkiismeretes kiszolgálás!

Minden rendelés 24 óra alatt elkészül!

Nagy karácsonyi vásár

(Sighetul-M... get, dec. 12. A... Az a választ... dr: Fischer J... cionista vezet... ben febonoyol... jon minden ré... kesedést válto... ganda során e... mármárosi zs... fel arra a ma... datos államp... Különös bizon... nálódásnak a... amely a vála... izgalmas napi... megindult. F... Weinberger N... gi főtitkárnak... ket öntöttek... szokatlan lel... Mi sem jelle... lendületére, n... szigeti zsidós... olvadnak a ci... videsen az or... zsidóság, a c... megközelíthet... magához raga... Néhány na... cionista rend... nizaus kérhó... Szombaton d... hívta templom... és kíséretét, a... a helyicsopor... csoport vezet... scher József... ki ajeltt, hog... a Zsidó Nech... portijával s ki... propaganda n... könnyíti az a... szigeten inten... indulni.

Istentisztele... kezdettel a B... vonultak át... amely a Polg... nyes közönsé... tartva. Dr. E... kor lelkes öv... zönség. Az es... son nyitotta... és román ne... nista beszéde... meggyújtotta... és nagy siker... énekelt. Danz... ben gazdag... atán, majd dr... hatást elért... korszakról be... a tanulságok... tételemmek e... cionista zsidó... a közömbösö... tő éli a kics... dát. Ezután... Jánosnak „L... című versét... Abraham mé... del zárta be... Vasárnapi... egyesültek... amelyen Wei... résztvett. A... Simon rosris... és ismertette... dést. Az Av... tette meg ug... szervezetek... szélést tarto... ral és megb...

Cionista élet Máramarosszigeten

(Sighetul-Marmatiei — Máramarossziget, dec. 12. Az Uj Kelet tudósítójától). Az a választási propaganda, amelyet dr. Fischer József és a kíséretében levő cionista vezetőférfiak Máramarosszigeten lebonyolítottak, a zsidó társadalom minden rétegében a legnagyobb lelkesedést váltotta ki. A választási propaganda során ez elnyomott és nyomorgó máramarosi zsidóság lelkiileg emelkedett fel arra a magaslatra, amely az öntudatos állampolgár piedesztálját jelenti. Különös bizonyítéka ennek a lelki átforgalmódásnak az az intenzív cionista élet, amely a választások előkészületeinek izgalmas napjaiban Máramarosszigeten megindult. Fischer József ötlete és Weinberger Nándor Nemzeti Szövetségi főtitkárnak állandó propagandája lelket öntöttek a cionista ifjúságba, mely szokatlan lelkeséggel tömörül egybe. Mi sem jellemzőbb a cionista élet új lendületére, mint az, hogy ma már a szigeti zsidóság ortodox rétegei is beolvadnak a cionista mozgalomba és rövidesen az országépítő munka a szigeti zsidóság, a cionizmus számára eddig megközelíthetetlen chaszid-rétegeit is magához ragadja.

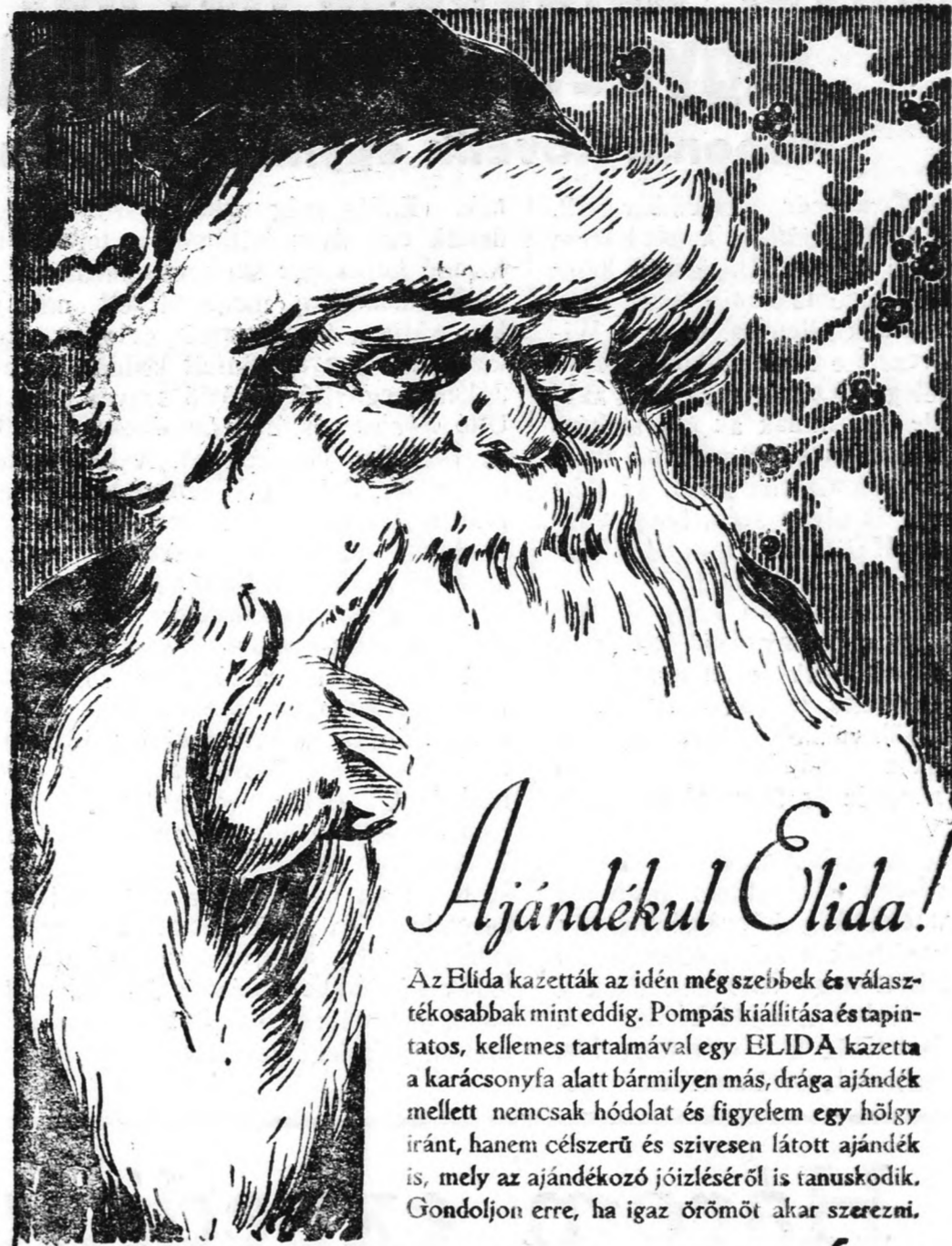
Néhány nap óta egymást követő cionista rendezvények igazolják a cionizmus térhódítását Máramarosszigeten. Szombaton délután a Zs. N. Sz. meghívta templomába dr. Fischer Józsefet és kíséretét, ahol dr. Sternberg Aladár, a helyi csoport társelnöke bemutatta a csoport vezető egyéniségeit. Dr. Fischer József válaszában örömet fejezte ki afelől, hogy kapcsolatot vehetett fel a Zsidó Nemzeti Szövetség szigeti csoportjával s kijelentette, hogy a politikai propaganda nehézségeit számára megkönnyíti az a tudat, hogy Máramarosszigeten intenzív cionista élet fog megindulni.

Istentisztelet után este kilenc órai kezdettel a Barisszia chanuka-estélyére vonultak át a kolozsvári vendégek, amely a Polgári Kör nagytermében fényes közönség jelenlétében volt megtartva. Dr. Fischer Józsefet belépésekor lelkes óvációban részesítette a közönség. Az estélyt Klein Simon rosrisson nyitotta meg, aki héber, magyar és román nyelven tartott lelkesítő cionista beszédet. Utána Mayer főkéntor megemlékezett a Chanuka-gyertyákat és nagy siker mellett néhány zsidó dalt énekelt. Danzig Filöp költői részletekben gazdag prólogusa következett ezután, majd dr. Fischer József frenetikus hatást elért beszédében a makkabeusi korszakról beszélt és ismertette azokat a tanulságokat, amelyeket a zsidó történelemnek ebből a korszakából kell a cionista zsidónak levonnia. Ostorozza a közömbösöket s lelkes munkára ösztözi a kicsiny, kitaró cionista gárdát. Ezután Lázár István Giszkalay Jánosnak „Látomások a két serlegről” című versét szavalta. Végül dr. Fried Ábrahám mélyenszántó ünnepi beszéddel zárta be az estélyt.

Vasárnapi délután a cionista ifjúsági egyesületek tartották értekezletét, amelyen Weinberger Nándor főtitkár is résztvett. A Barisszia részéről Klein Simon rosrisson üdvözölte a főtitkárt és ismertette előtte a Barisszia működését. Az Aviva részéről Halpert Zsóka tette meg ugyanezt, majd az ifjúsági szervezetek vezetői hosszabb megbeszélést tartottak Weinberger Nándorral és megbeszéltek azokat a konkrét

terveket, melyek a Máramarossziget környező zsidó lakta községek cionista közéletének reorganizálását célozzák. Weinberger Nándor ez alkalommal részletes előadást tartott, amelyben részletesen kitérjéskedett a zsidó ifjúság problémáira.

Hétfőn este a Ceire Mizrahi a Mizrachival egyetértésben nagyszabású teaestélyt tartott, amelynek különös jelentősége az ad, hogy a Chevra Kadisa a legnagyobb szeretettel ajánlotta fel épületének nagytermét az estély megrendezésére. Ez volt az első eset Máramarosszigeten, hogy vallásos közület helyet adjon cionista szervezetnek és a felszabaduló zsidó szellemet igazolja az is, hogy a teaestélyen a szigeti ortodoxia színe-jáva megjelent. Mintegy 300 főnyi közönség üdvözölte Fischer József dr.-t a terembe való belépésekor. A Ceiri Mizrahi énekkara zsidó dalokkal nyitotta meg az estélyt, majd Rottenberg József, a Mizrahi elnöke emelkedett elsőnek szólásra, aki üdvözölte dr. Fischer Józsefet és hangsúlyozta, hogy a hitű zsidóság teljes odaadással akar résztvenni az országépítő munkában. Dr. Fischer József szólalt fel ezután, aki örömet fejezte ki afelől, hogy a vallásos zsidóság ilyen nagy tömegben gyűlt egybe cionista rendezvényen. Nagy fontosságot tulajdonított annak, hogy a vallásos zsidó rétegek is részt vegyenek a cionista munkában, mert a zsidóság politikai és kulturális előrehaladása mellett az etikai fejlődést a Mizrahi bekapcsolódása jelenti. Dr. Fischer József ezután az Aguda felfogásával polemizált, majd beszédét biztató szavakkal fejezte be. Dr. Fried

Ajándéku! Elida!

Az Elida kazetták az idén még szebbek és választékosabbak mint eddig. Pompás kiállítás és tapintatos, kellemes tartalmával egy ELIDA kazetta a karácsonyfa alatt bármilyen más, drága ajándék mellett nemcsak hódolat és figyelem egy hölgy iránt, hanem célszerű és szívesen látott ajándék is, mely az ajándékozó jóízűségéről is tanuskodik. Gondoljon erre, ha igaz örömet akar szerezni.

ELIDA KAZETTÁK

Bő választékban Lei 90.- tól kezdve, 1.100.- Lei-ig.

Ábrahám emelkedett hangú beszédében a nap jelentőségéről beszélt, majd Weinberger Nándor tartott német nyelven nagyhatású beszédet. A Mizrahi

kórusának énekszámaival fejeződött be az estély, melyhez hasonlóan sikerült rendezvénye még nem volt a máramarosszigeti zsidóságnak.

Ismét nagyarányu magyar hadikölcsönképészt leplezett le a prágai rendőrség

Prága, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). A rendőrség újból nagyarányu magyar hadikölcsönképészt leplezett le. Ezeket a hadikölcsönképészeket valószínűleg még 1921-1923-ban hozták be Csehszlovákiába Magyarországból, azzal a céllal, hogy cseh-

szlovák állampolgárok illetőségi okmányaira az ezeket megillető előnyös beváltás alapján becsenéljék azokat. A rendőrség szerint az államkincstárt ért kár négy millió csehszlovák koronára rug, azonban ez az összeg teljes egészében be-

hajtható a bűnösökön. Több embert Prágában már letartóztatott a rendőrség és a nyomozás fonala Szlovénországba irányul. Igen sok bűnös külföldön él, illetve egyeseknek sikerült idejében átszökni az ország határain.

A Leviathan hatvanezer dolláros részvénylopásának tettesét Bécsben letartóztatták

A tolvaj Rybar viaszknagykereskedő, aki értékesíteni akarta a részvényeket egy bécsi bankban. A tokiói villamosmű viszakapja a világméretű utat tett részvénytáskáját

Bécs, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Néhány nappal ezelőtt a Leviathan óceánjáró egyik privát szafájából eltűnt egy 60.000 dollár értékű részvénycsomag. A részvényblokk a tokiói villamosművek tulajdona volt. A hajónak Európában való kikötése után néhány nappal az egyik bécsi bankházban megjelent Rybar Frigyes bécsi viaszknagykereskedő és egy részvénycsomagot kínált megvételre. A bank hajlandó volt megvásárolni a részvényeket, de csak abban az esetben, hogyha azoknak valódiságáról előzőleg a kibocsátótól, ez esetben a Guaranty Trust Company Newyork bankcégtől információkat szerez be. Rybar ebből beleegyezett és megígérte, hogy két nappal később ismét jelentkezni fog a bankban. A bank azonban már másnap rendkívül meglepő választ kapott Newyorkból: A nemzeti bankkoncern ugyan- is kábel útján arról értesítette a bécsi bankot, hogy a részvények ugyan való-

diak, de azok ugyanazok, amelyeket a Leviathan szafájából ismeretlen tettesek elloptak és amelyek eredetileg a tokiói villamosművek tulajdona. Ugyanakkor arra is kéri a newyorki bankcég a bécsi bankot, hogy a részvények eladóját azonnal fogassa le, mert most már majdnem bizonyos, hogy maga a részvények tolvaja akarja azokat eladni.

A bécsi bank tényleg feljelentést is tett és amikor Rybar a megadott időpontban ismét megjelent a bankban, itt már a bécsi rendőrség detektívjei várták. A kihallgatás során Rybar azt állította, hogy a részvényeket egy Muruskievics nevű len gyelől kapta, akinek legutóbbi montekarlói tartózkodása alkalmával nagyobb összeget kölcsönzött. A detektivek természetesen nem adtak hitelt e valószínűtlen beállításnak és körülbelül két óráig tartó kihallgatás után őrizetbe vették Rybart. Ugyancsak előállították a részvénylopással kapcsolatban Mildner Anna bé-

csi felvilági hölgyet is, Rybar barátnőjét, aki ellen erős a gyanu, hogy valamilyen módon szintén bele van keverve a részvénylopás ügyébe.

Az őrizetbe vétel után kihirdették előtte az előzetes letartóztatást is. Egyébként a rendőrség intellektuális osztálya intézkedett arról is, hogy a részvények eredeti tulajdonosuk kezébe kerüljenek vissza. A bécsi japán követség gazdasági hivatalának főnöke máris táviratozott Tokióba, hogy kábelmeghatalmazás alapján a részvényeket attól a bécsi banktól, amelynek Rybar el akarta őket adni, átvehesse.

— Dési előfizetőink figyelmébe. Dési előfizetőink és olvasóink tudomására hozzuk, hogy az Uj Kelet fiókkiadóhivatalának vezetését Singer Zoltán ur vette át, aki minden előfizetési és hirdetősi megbízást elfogad és ahhoz minden reklamáció és panasz intézendő.

ber 13
est árban
110 lei
120 "
150 "
380 "
850 "
1800 "
fejfejb.
620 lei
1080 "
160 "
140 "
58 "
bizalmi
vegek
eig
zám.
választási
propa-
sorra
bizalmi
zékü bírő
szavazás.
vazócéduák
keresztül-
igazolnia
míg beke-
orán indúl
ülke min-
következé-
zik az ül-
edüléssel
vannak le.
a liberáli-
dők kon-
gy baláta,
hulsgo-
ajta a pe-
höz szo-
riapot, de
kise-
ta a kon-
egyk vá-
kétről
es pártok
kontestá-
— mon-
a kapu
mindaké

Nagy Karácsonyi Vásár

Temesvár zsidósága két hét alatt egy milliót jegyzett a Keren Hajjeszódra

Naponta követik egymást a Palesztina-mitingek

(Timisoara-Temesvár, december 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A két-három hetes temesvári Keren Hajjeszó kampány már kezd kibontakozni a maga igazi méreteiben. Annak ellenére, hogy a Wilenszky dr. vezetés alatt működő Keren Hajjeszó delegáció eddig még csak harmadát kereste fel annak az áldozatkész temesvári zsidóságnak, amely az akció szempontjából számításba jöhet, az elért eredmény már is olyan szép, hogy a további Keren Hajjeszó munka a legoptimistább várakozást is felül fogja venni. Mindenesetre abban, hogy dr. Wilenszkyék eddig már egymillió lejt érték el megindított akciójuk során igen nagy részük van a lelkes temesváriaknak, de különösen a hölgyeknek, akik nap-nap után vállalják a melléjük osztott delegátus mellett a nehéz és fárasztó agitációs munkát.

Párhuzamosan a beindított munkával, szinte estéről-estére hatalmas mitingek keretében ismertetik a delegáció tagjai a Keren Hajjeszódnak a zsidó állameszme életében betöltött nagy szerepét. Ezek a mitingek, amelyekben a zsidó kérdés is a legapróbb részletekig lesz megtárgyalva, állandóan nagy érdeklődésnek örvende-

nek. Eddig még valahányszor meghirdettek egy ilyen mitinget, a termék befogadó képessége szűknek bizonyult. A programszerűen megrendezett mitingeken eddig a józsefvárosi ortodox iskola tornatermében az elmúlt kedden Rotbárt Jakab megnyitó üdvözlő szavai után dr. Ottó Abeles és Zwi Löwanon tartottak nagyszabású előadásokat. A rákövetkező napon dr. Jehuda Wilenszky a Lloyd klub nagytermében ismertette azokat a lélektani, de reális okokat is, amelyek arra készítik a zsidóságot, hogy most kétezer éves hazátlanság után visszatérjenek Palesztinába.

A temesvári zsidó asszonyoknak dr. Ráchel Klompusz tartott igen nagyszerű előadást a belvárosi izr. hitközség tanácstermében. Beszélt a „Wizo“ jelentőségéről, amely egyesület a lejáratott cionista konferencia idején alakult meg Temesváron dr. Róth Dezsóné elnökelete alatt. Igen nagy sikere volt a mitingek keretében az ugynevezett „Palesztinai estélynek“ is, amelynek során az érdeklődők kérdéseket intéztek dr. Wilenszky-hez a palesztinai és általában a cionista munka jelenlegi helyzete felől.

Az ifjusági bloknak dr. Weiszburg Chájim tartott hatalmas előadást. Felvázolta a palesztinai ifjuság heroikus munkásságát, amelyet követendő mintaképpül állított oda az egybegyűlt többszáz lelkes temesvári cionista ifjunak. A Ceire leányegyesületnek a zsidó leány köteleseiről tartott zártkörű előadást dr. Ráchel Klompusz, míg az Ezra meghívására Zwi Löwanon tartott nagy beszédet a Lloyd klubban.

A legfrappansabb beszéd az elmúlt vasárnap délután a belvárosi zsidó templomban hangzott el. Az istentisztelet megtartása és dr. Drechsler Miksa főrabbi üdvözlő szavai után dr. Jehuda Wilenszky tartott Chanuka beszédet, amely egyenesen megrázó erejű volt.

Tudósításunk nem volna teljes, hogy ha egynehány szóban meg nem emlékeznénk még Kaufteil Ernőről, a Zs. N. Sz. helyi tagozatának és a Keren Hajjeszó temesvári direktóriumának főtákaráról is, aki példás precizitással és hozzáértéssel rendezte meg nap-nap után ezeket a nagyszabású mitingeket és irányítja a vezetőség utasítása alapján a K. H. akciót.

Aki a NÉPÁRUHÁZ-at, Calea Reg. Ferdinand 33., támogatja, sajtó érdekeit is támogatja.

nenseket tönkretelhetne. Az 1927. évi katasztrófális európai szélviharok sebessége 40 kilométer körül volt. Kérdés, hogy a repülőgépek használható lesz rendszeres felderítő munkára ilyen viszonyok mellett.

A három expedíció vezetői közül egyedül Wilkins az, aki komoly eredményeket mutathat fel a sarki repülés terén. Wilkins éveken keresztül kísérletezett az északi sark átrepülésével és ő az egyetlen repülő, akinek sikerült a sarki tenger jegéről startolva felszállni és ugyan csak a sarki tenger jegén leszállni. Wilkins rendelkezik kétszázötven a legtöbb expedíciós tapasztalattal is: Steffanson expedíciójában vett részt, Steffanson rendkívül megbecsülte őt, mert legismertebb embere volt. Wilkins később maga szervezett és vezetett kisebb expedíciót a Déli sarkra. Most meglehetősen szerény felszereléssel indult Buenos Airesből egy bálnahajóval, mely rendelkezésre állt a nyugati Antarktiszból vidékére és innen a hajót elhagyva, repülőgéppel folytatta útját és amint néhány nappal ezelőtt híre jött, valahol a Weddell tenger partján alkalmas bázist talált.

Ez a terv meglehetősen vakmerő s Wilkins is csak azért szánta rá magát, mert a rendelkezésére álló pénzből egyelőre nem felt. Emlékeztetünk különben Wilkins északsarki útjára, amikor Dawsonból repülve, Alaszka északi csúcsán Point Barrownál keresett bázist magának. Ez a kalandja is súlyos áldozatokkal és veszteségekkel járt. Most ugyanilyen, vagy még súlyosabb nehézségek várják, mert az ilyen repülőgépek kockázata könnyen tragikussá válnak, mihielyt nagyobb javításra van szükség. Wilkinsnek minosen hátréde.

Byrd és Jeffrey jobb kilátásokkal indulnak, ők kitérték az összekötő látköröket és hajójuk is állandóan ott fog várni, hogy segítségükre legyen, ha szükség van. Byrd szintén elindult már expedíciós hajójával és utában van New-Sealand felé. Byrd kapitány nem dicsekedhetek komoly sarkutazói tapasztalásokkal. Mac Millannal hahetes avami sarkutazást csinált 1925-ben, de nem szállt ki a hajóból egész idő alatt. Második utazás 1926-ban Bennett pilótával közösen ment a Spitzbergákra, majd onnan startolva átrepültek az Északi sark felett de nem szálltak le, hanem ugyanazon a napon már visszatértek, hajóra ültek és haza utaztak. Byrd igen szépen megírta ezt az utazást, mostani expedíciója azonban kissé kedlemellenes érte a komoly érdeklődőket. Először azt hírozzák, hogy az expedíció 100 emberből áll, majd ez a szám leolvadt 60-ra és végül most az indulás után kiderült, hogy összesen 32 embere van és ezek közül csupán 2 tudós.

Jeffrey a Shackleton-expedícióban vett részt, vannak sarki tapasztalatai. Jeffrey indul utójára, azonban terveit még nem hozta nyilvánosságra, mindössze annyit közölt, hogy biztos és már ismert vidéken akarja szállást felütni.

Három expedíció indult a Déli Sark felfedezésére

Byrd, Wilkins, Jeffrey

Röviddel ezelőtt három expedíció indult el a Déli sark felfedezésére. Az első expedíciót Byrd kapitány, az Ocean utrepülője vezeti, a másodikat Wilkins, aki Nobilet megelőzőleg átrepülte az Északi sarkot, míg a harmadik Jeffrey vezetés alatt. A Déli sarkról hiányzik minden térkép és így ismeretlen, hogy az ott elterülő szárazföld milyen kiterjedésű. Az eddigi feltevések szerint az Antarktiszon elterülő kontinens központi fekvésű, amely lepcsőzetesen emelkedik befelé és a sarki fensík 3000 méter magasságban érme el csúcspontját. Ezt a meglehetősen meredek partu kontinenst

sziget-gyűrű veszi állítólag körül. Az expedícióknak első célja tehát az, hogy ezt az elemj kérdést tisztázza.

A másik igen fontos kérdés a sarki klíma változása. Valószínű, hogy a Déli sark valamikor megközelítően jégmentes terület volt, míg volt olyan geológiai korok is, mikor a jégréteg 200-300 méter között váltakozott. Az egész földre nézve jelentős kérdés, hogy a sarki jég növekedésében van-e vagy apad? A sarki jég ugyanis a tengerek vízmennyiségéből áll elő úgy, hogy a sarki jég növekedésével a tengerszint süllyed. Ha például a Déli sarkot 300 méteres jégréteg borította, ez

a mennyiség annyi vizet vont el a tengerszintől, hogy a tengerszint 7 méterrel süllyed. Ha viszont, 600 méteres jégátlatot számítva, a sarki jég teljesen megolvadna, ez 15 méterrel emelné a tengerek felszínét az egész földön, vagyis minden tengeri kikötő víz alá kerülne, valamint az egész szárazföld is, amely nem fekszik 15 méternél magasságban a tenger színe felett.

A sarki időjárás meglehetősen befolyásolja a szomszédos területek időjárását is, valószínű azonban, hogy egyúttal az egész földre kihat meteorológiai tényezők eredetét is itt lehet megtalálni. A Déli sark felkutatása tehát igen fontos eredményekkel járhat.

Az említett három expedíció repülőgépekkel felszerelve vág neki a nagy kísérletnek, kérdés azonban, hogy a sarki meteorológiai viszonyok megengedik-e a repülőgépek használatát. Közismert ugyanis, hogy a déli expedíciók sorsára nem egyszer végzetesen hatottak a rendkívül heves széljárások. A tragikus sorsú Scott-expedíció tagjai 140 kilométeres szélességgel találkozottak. Elképzelhető, hogy mennyit szenvedtek, amikor már 60 kilométeres sebességű orkán egész konti-

Rádió-amatőrök!

A berlini nemzetközi Rádió-Világ kiállítás összes újdonságai kaphatók. Kérje saját érdekében a most megjelent terjedelmes árjegyzékünket.

A most megjelent

RÁDIÓ-Szalónunkban

díjtalan bemutatás. Saját modernül felszerelt Rádió-Szanatórium

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Nagy kiárusítás!

A legújabb női kabátok és szőrmebundák minden elfogadható árban kiárusítatnak a

Diamantstein Lázár

konfekció áruházában Cluj, Reg. Ferdinand 25. (Főpostával szemben.)

Szőrmebundák	5000 leitől
Női modell kabátok	2000
Leányka kabátok	1200

Kiárusítás!

Kiárusítás!

Az Uj Kelet az eg zsidóság nap Főszerkesztő: Dr. Felelős szerkesztő az Uj Kelet cikto forrás megj

— A temesvári chanukáünnepély leánygyulete az é a chanuka mege került mesedélum jycum tornaterm edal összeválogat Edit román-hébe nyitó beszéde v került Székely Z (anárnak saját lángok című eg darabban kiváltó kal: Karczag T nai Juci a gyere anya, illetőleg a érdomeit sikert nio, és Kaufthe monológokkla é repelték meg: Irén, Bleyer Bó Rippper Rózsi, Ernő. A rendező nak: Molnár Pi Erzsi.

— Az Egyesült fegyházban tűz munkára kivozé egyetlen egy se yorkból jelentik Sing fegyházban mely szükségess fegyencek sarka munkálatok köz oltóknak nyuio életét vesztette. elfogadható hely folyamán hossza kül maradtak, s közülük a szöke

— Németország óás huszonöt m ből jelentik: Eg ban tegnap déli tógép felrobban ben a gyár főép lottak. Az öss munkást temett hófűtetemait mé munkás ezenkiv sebesült.

— Vörös ruhá alsóház ülése, angol alsóháznazációja akadt. felér, vagy fek az alsóház ülés vörös kalapban nácskozási term se olyan szenzá hogy a tárgyal tani. A munkás jai felugráltak tüntettek a lady párt képviselői keltett kollegan s ez az izgalom kor William Da meztette a lady solyokkal a ko rajt és ezzel a hogy toaletjténe arra következte pontja megváltz

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A temesvári Ceira leányegylet chanukánnepélye. A temesvári Ceira leányegylet az elmúlt vasárnap délután a chanuka megemlékezésére igen jól sikerült mesedélután rendezett a zsidó ifjúsági tornateremben. A különös gondot az összeválogatott programot Menezer Edít román-héber-magyar nyelvű megnyitó beszéde vezette be. Ezután színpadra került Székely Zoltán zsidó gimnáziumi tanárnak saját szerzeményű Chanuka lángok című egyfelvonásos. Ebben a darabban kiváltak kifogástalan játékaikkal: Karczag Tibi, Breyer Gyuri, Déznai Juci a gyerekek szerepeiben, míg az anya, illetőleg az apa szerepében megérdemelt sikert arattak: Schlosser Annie, és Kaufheil Ernő. Szavajátokkal, monológokkal és énekszámokkal szerepeltek még: Grünwald Imre, Klein Irén, Bleyer Bözsi, Fischhoff Alice, Rippner Rózsi, Székely Agi és Faragó Ernő. A rendezés sikerében osztozkodnak: Molnár Piri, Láng Sári és Nugei Erzi.

Az Egyesült-Államok legnagyobb fegyházban tűz ütött ki és az ottasi munkára kivezényelt fegyverek közül egyetlen egy sem szökött meg. New Yorkból jelentik, hogy a híres Sing-Sing fegyházban óriási tűz pusztított, mely szükségessé tette, hogy az összes fegyverek párkáit kiirítsák. Az ottasi munkások között öt fegyver, a tűzoltóknak nyújtott segédkezés közben életét vesztette. Jellemző a fegyverek el fogadható helyzetére, hogy bár a tűz folyamán hosszabb ideig ellenőrzés nélkül maradtak, senki sem kísérelte meg közülük a szökést.

Németországban egy gyári robbanás huszonöt munkást ölt meg. Berlinből jelentik: Egyik spandaui vasgyárban tegnap délután az acetilén-fejlesztőgép felrobbant, aminek következtében a gyár főépületének falai összeomlottak. Az összedült falak huszonöt munkást temettek maguk alá, akiknek holttesteit még nem ásták ki. Tíz munkás ezenkívül életveszélyesen megsebesült.

Vörös ruhában ment lady Astor az alsóház ülésére. Londonból jelentik: Az angol alsóháznak nem mindemapi szenzációja akadt. Lady Astor, aki eddig fehér, vagy fekete ruhában jelent meg az alsóház ülésén, vörös ruhában és vörös kalapban lépett be az alsóház tanácskozási termébe. A lady megjelenése olyan szenzációt és izgalmat keltett, hogy a tárgyalást félbe kellett szakítani. A munkáspárt balszárnyának tagjai felugráltak helyeikről és hangosan tüntettek a lady mellett. A konzervatív párt képviselői között nagy izgalmat keltett kolleganőjüknek ez a tüntetése, s ez az izgalom csak akkor ült el, amikor William Davidson képviselő figyelmeztette a ladyt, hogy köszöntse mosolyokkal a konzervatív párt padsoportját és ezzel adjon kifejezést annak, hogy toalettiének színéről nem szabad arra következtetni, hogy politikai álláspontja megváltozott volna.

Karácsonyra SELYMET legolcsóbban „LYONNAISE“ selyemgyár lerakátaban vásárolhat Cluj, Str. Regina Maria (volt Deák F.-u.) 3.

Mennyit keresnek az amerikai újságírók? Egy angol újságban olvassuk a következőket: Tul a tengeren, az Uj Világban az újságírás nemcsak megélhetési alap, hanem jövedelmező mesterség, elsőrangú üzlet. A folyóiratok egy cikkért sohasem fizetnek kevesebbet, 2 dollárnál, egy elbeszélést pedig legalább 200 dollár jár. A főszerkesztő havi fizetése átlag 2000 dollár, a munkatárs hetente körülbelül 50 dollárt keres. Arthur Brisbane cikkeivel vagyont szerzett s ma New Yorkban egyik leggazdagabb háztulajdonos, akinek vadóságos háztömbjei vannak. Amerikában az utánközlési jog dívik, melynek folytán a tisztelőidjok Európában ismeretlen magasságot érhetnek el. Az újságok szerződést kötnek egymással, hogy egy-egy cikket ugyanazon a napon együttesen is leközölhetnek, de ez vonatkozik a tudósításokra és táviratokra is. Más szóval egy newyorki lap az anyagot eladja, ötven, száz vidéki újságnak is, úgyhogy sokszor nemcsak kifizeti a díjjal a költségét, hanem nyer is rajta. A háború alatt egy angol tábornok a Worldnak minden másodnap katonai cikkeket küldött, mely alig állt száz sorból és ezért cikkenként 200 dollárt kapott. A World ezeket a cikkeket 5 dollárjával adta el nyolcvan vidéki újságnak, mely tagja volt a szindikátusnak, cikkenként 400 dollárt vett be, ennél fogva nemcsak megtérült a költsége, hanem az üzleten szép összeget nyert is.

Délszibériában kilenc olyan községet fedeztek föl, melyek egyáltalán nem tudnak arról, hogy Oroszországban a kormányzat megváltozott. Moszkvából jelentik, hogy Délszibériában kilenc olyan községet fedeztek föl, melyekről eddig senki sem hallott. A lakosok életmódja és kulturája a XVIII. századbeli orosz viszonyoknak felel meg, mert tisztán vadászathalászatból és méhészetből élnek. A falu lakoi

sai közül senki sem tudott arról, hogy Oroszországban megváltozott a kormányforma s a szovjet-köztársaságról sejtelmük sincs. Moszkvából tudományos expedíciót küldtek ki az újonnan felfedezett vidékek megvizsgálására.

KAC—Haggibbor. A régi KAC—Haggibbor futballmérkőzések izgalmai elevenednek meg f. hó 16-án vasárnap d. u. 5 órakor, a KAC klubhelyiségében meg tartandó kard és törpevanche vívőversenyen, melyre mindkét klub vívói szorgalmasan készülnek.

Purgen (Purgó)-Bayer biztos, gyors hatású hashajtó.

Három év múlva 2800 repülőgépből fog állani az Egyesült-Államok légi Hottája. New Yorkból jelentik: A Washingtonban most letárgyalt 1930. pénzügyi évről szóló budget részletezésénél rendkívül érdekes példák mutatják azokat a nagyarányú befektetéseket, amelyeket az Egyesült-Államok „védelme” érdekében tettek meg. Így például a költségvetési előirányzat szerint az Egyesült-Államok megvásárolt tengeri hadereje 1932-re 1000 új típusú repülőgéppel fog rendelkezni, a szárazföldi haderő szolgálatára pedig 1800 repülőgép fog állani.

A Zsidó Kisebbség. Most, hogy a választások lezajlottak és Erdély zsidósága olyan imponáló egységben sorakozott fel az urnák mellett a Zsidó Választási Blokk mögé, meg kell emlékeznünk a választási kampány egy-egy fürge harcosáról a Zsidó Kisebbség-ről. Leitner Zoltánnak, a nagyváradi Zsidó Választási Blokk egyik kitűnő tollu vezérének szerkesztésében jelent meg a Zsidó Kisebbség című lap, amely jól megírt cikkeivel és harcos publicisztikájával sorban járult hozzá a biharmegyei zsidóság álláspontjának tisztázásához és egységes választási fel-sorakozásához.

Tíz ember vesztette életét egy németországi bányarobbanásnál. Essenből jelentik, hogy a meinhauseni Diergadt szénbányában tűz ütött ki, melyet robbanások követtek. Az első robbanásoknál két munkás meghalt. Az azonnal megindított mentési akciónál hat embert a kiömlő gázok életveszélyesen megmérgezték. Egy későbbi robbanásnál újra három munkás életét vesztette és három életveszélyes sebesülést szenvedett.

Mary Dougan bűnpöre. (Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban.) Az első impresszió az, hogy ez a tipikusan Broadway-izű detektívdráma feltűnően emlékeztet a Névtelen Asszony szüzséjére, melyben a fiú védi gyilkossággal vádolt anyját, itt meg az öccs tölti be ezt a határos szerepet. Mindamellett a dráma felépítése érdekes és fordulatos. A szerző jól ismerheti a közönség szemzációnépszerűségét minden csínját-binját. Az előadás is elég jól pergett, ami igazi törvényszéki tárgyalás illuzióját keltette a közönségben. A szereplők közül elsőnek Laczko Arankát kell megemlítenünk, aki a francia nevelő epizód szerepében ragyogó volt. Poór Lili őszinte élő és megható figurát nyújtott, mint Mary Dougan. Mindent kihozott, amit a szerepből lehetett, sőt annál többet is nyújtott. A meggyilkolt milliomos kétlétű feleségének szerepét Izsáky Margit alakította. Jó volt. Nagyon tetszett a közönségnek Lantos Béla, aki a nővérét védő Jimmit játszotta. A többi szereplők is elég jók voltak. Néma szerepében nyiltszini taptos kapott Dancsó György egy öreg törvényszéki törzslátogató kedves figurájában. A darabot Janovics Jenő igazgató rendezte. (d.)

Ingyen kap minden vevő egy kellemes ajándékot az „IDEAL” kalapüzletben
Cal. R. Ferdinand (v. Wesselényi ucca) 8. szám. (Sipos-ház.)
A legdivatosabb bársony, filc, Solé és Velour női kalapok vételáron alul a tülhalmozott készlet miatt.
Férfikalapokat 48 óra alatt a legszebben formál és alakít gyári árban.

Köln mellett egy repülőgép motorjának felrobbanása három ember életébe került. Kölnből jelentik, hogy a Luft Hansa, Köln és Berlin között járó egyik repülőgépe motordefektus következtében Köln egyik külvárosában kényszerleszállást volt kénytelen végéni. Amikor a repülőgép földet ért, felrobbant a motorja. A robbanás csodálatosképen sértetlenül hagyta a repülőgép utasait. A vezetőszemélyzet három tagja azonban a robbanás következtében életét vesztette.

Gyomor- és bélbántalmaknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgögmél, szédülésnél, homokfűjásnál, hányingerrel 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet alaposan kitisztítja az emésztés útjait. Közközhízi jelentésekben olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általában dicsérik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Hirdessen az Uj Keletben

Si, ródi, korcsolya.
Norvég és angol kötöttárak.
Mit hozzon az angyal?
Megmondja
Schuster Emil Cluj

Naptárak
BOROS
Előjegyzési, zseb, block cégnyomással beszerezhető
papirkereskedésben CLUJ.
Telefon 10-83.

Az újságírók Beethoven-koncertje. Szombaton, f. hó 15-én este félkilenc órakor lesz a kisebbségi újságírók nagy szabású Beethoven-koncertje, amelyen Hevesi Piroska, Lévy Ikonka és a Lakatos-Echner vonósnégyes szerepelnek. Az estélyre a belépésre jogosító műsorok megválthatók a Lópege-papírletben, Szabó Jenő divatruházában és az Újságíróklubban. A koncert tiszta jövedelme az Újságíró Nyugdíj-intézet céljait szolgálja.

Miről ismerni meg a valódi „Aspirin”-tablettát?

1. Minden tablettán az „Aspirin 0.5” felírás van
2. Az eredeti Bayer-féle csomagolásban (6 vagy 20 tablettát egy dobozban) kapható. Utánosan vissza minden pótszert.

Tudományos irodalmi előadás a magánalkalmazottaknál. Folyó hó 14-én este 8 órakor a Magánalkalmazottak Szövetségében, Farkas u. 7 sz. alatt Bécsi Andor a november 23-ra hirdett és betegsége miatt elhalasztott előadását Új irodalmi irányok címen tartja meg. B. Vajda Edith és Noszini Rózsi szavalóművésznők az előadásban előforduló irodalmi irányokat illusztrálják. A bemenet szabad és vendégeket szívesen látnak.

Hirtelen időváltozás okozta meghülés gyakran súlyos tüdőbajt okoz. Betegségtől megóvja a tápláló

Siromalt

azonnali szedése. Minden gyógyszerárban kapható. Egy üveg ára 100 lei. Oktatófüzetet ingyen küld „Gea”-Krajer Laboratórium Timisoara No. 19.

Léghajó még nem tud biztosan tájékozódni a tengeren. Berlinből jelentik: A Zeppelin léghajó amerikai útról érdekes előadást tartott. Theiko Matiku festőművész, a Berliner Illustrierte Zeitung rajzolója, aki a léghajón tette meg az utat Friedrichshafenből Newyorkig. Izgalmas volt előadásának az a része, amelyben elmondta, hogy milyen nagy veszedelemben volt a Zeppelin és a rajta levő társaság, mikor a vihar az egyensúlyozó sík vászonburkát leszakította. Utközben nem lehetett a végzetes hibát kijavítani, mindössze arról volt szó, hogy az érzékeny gázrekeszeket megvédjék a sérülésektől s ezért ágytakarókkal úgy, ahogy betömtek a réseket. A Zeppelin óceáni útjának volt egy tudományos szempontból rendkívüli jelentőségű megállapítása is. Bebizonyosodott, hogy a tengeren az eligazodás és a hely megjelölése léghajóról egyáltalán nem biztos, mert a csillagászati észleletek és a rádión való érintkezés útján kiszámított távolság között igen nagy az eltérés s ezen csak hosszúságú kísérletezésekkel lehet majd segíteni. Akárhányszor megtörtént, hogy a Zeppelintől szikrátviróval felszólították az óceáni hajókat, amelyek feltűntek a szemhatáron és kérték, hogy jelöljék meg a pozíciót, ezt aztán a csillagászati számítások eredményével összehasonlítva kitudott, hogy nem egyszer száz mérföldnél nagyobb eltérés is mutatkozott.

A versaillesi békeszerződés francia aláírójának kiadatását kéri a szenátusól az ügyészség. Párisból jelentik: A francia szenátusban ismertették az ügyészség azon átiratát, amelyben a törvényhozó testületből Klotz szenátor kiadatását kéri. Az ügyészség fedezetlen csekket és hamisított hitelevéleket miatt kéri a szenátor mentelmi ogának felüggesztését. Az átiratot átlettek a mentelmi bizottsághoz. Klotz egyébként a Clemenceu-kormány pénzügyminisztere volt és a francia kormány képviselőjében ő írta alá a versaillesi békét.

Néhány éven belül minden rendőrségen alkalmazni fognak egy telepáta-nyomozót

Egy rejtélyes angliai gyilkosság nyomozása telepáta közreműködésével

London, dec. 12. Az európai rendőrségek az utóbbi évek folyamán számos esetben vették már igénybe a különleges tehetséggel megáldott telepáták szolgálatát s nem egyszer sikerült is a leghonyolultabb bűnügyeket halálos biztonsággal kibogozni a telepáta-médiumpok segítségével. Conan A. Doyle, a világhírű angol regényíró, aki — mint ismeretes — szívesen és meggyőződésesen spirítizta s lelkes híve minden látszólag természetfeletti jelenségnek és erőnek, nemrégiben kijelentette, hogy néhány éven belül minden nagyobb város rendőrsége alkalmazni fog egy telepátát, aki a bűnösök és gonosztevők kinyomozásánál segítségére lesz. A londoni rendőrfőnökség, a híres Scotland Yard egyik számottevő tényezője azonban az író kijelentésére gyanús szépséggel csak annyit felelt, hogy a londoni rendőrségnek sokkal több bizalma van az épen felépített rendőrségi rádióállomásban, mint bármely fineményes telepátában. Alig hangzott el azonban a Scotland Yard-i kijelentés, az események máris rációfoltak, mintha csak egy Sherlock Holmes-regényben maga az öreg Holmes döntötte volna meg a nehézkes angol rendőrség bürokrata észjárását egy frapáns cáfolattal.

Nemrégiben ugyanis nyomtalanul eltűnt Sarah Corbet, egy cumberlandi cég fiatal tisztviselője. A leány eltávozott hivatalából, s hazafelé indult, egy Cumberlanddal szomszédos kis faluba, ahová egy rosszul megvilágított elhagyott országút vezet. Ettől a pillanattól eltűnt, mintha csak a föld nyelte volna el. A szülők feljelentést tettek a rendőrségen, amikor hiába várták haza a leányukat s a rendőrség lázasan látott hozzá az eltűnt leány felkutatására. A nyomozás tizedik napján a rendőrség végre fel tudott mutatni valamelyes eredményt, de ez az eredmény nagyon szomorú volt. A vállalatnál nem messze egy méter mély hulladékgyűjtőben megtalálták már teljesen felbomlott állapotban Sarah Corbet holttestét. A rendőrség megállapította, hogy a leány gyilkosságnak esett áldozatul s azonnal kutatni kezdte a tetteseket.

A hulladékgyűjtőt ugyanis súlyos fémlap borította, hogy felemeléséhez legalább két ember teljes erejére volt szükség, azonkívül egy vastag láncot is le volt kötve, amelyet a rendőrség emberei már elszakítva találtak. A tettesek után megindult nyomozás hosszú ideig eredménytelen volt. Több gyanúsítottat letartóztattak, azonban hama-

rosan valamennyiüket szabadon kellett bocsátani, mert kétségtelenül alibit bizonyítottak. A nyomozás rövidesen zsákutcába került, amikor váratlan oldalról segítség érkezett.

Cumberlandban már hosszabb ideje élénk érdeklődés középpontjában áll egy Dorys Kyle nevéű fiatal lány, aki telepátia-képességével keltett feltűnést. Idők múltán egész kis kör alakult körülötte, amely hetenkint tartotta a széán-szait. Mikor Sarah Corbet halála közvéleményre került, a kör tagjai izgalmas várakozással nézték a legközelebbi széán-szát, mert a rejtély felderítését Doris Kyle-től várták, aki egyébként jó barátja volt a meggyilkoltnak. Azonban az első két széán-sz eredménytelenül végződött, csak a harmadikon sikerült a telepáta leányának az egész esetet bámulusos tisztánlátással transzban fölfedeznie.

Dorys Kyle transzban megpillantotta Sarah Corbetet, amint bucsuzodik barátaitól, azután magánosan elindul az elhagyott országúton. Hirtelen fölméri a háttérben egy herculesi termetű férfi és a leányhoz lép. A telepáta médium teljesen pontosan írja le ezt a férfit. Legfeltűnőbbnek azt találta, hogy a balszeme üvegből volt. Az üveg szemüvegy óriás barátságosan szólítja meg a leányt, azonban ez heves szavakkal rántamad és kijelenti, hogy másállapotban van és ezt közölni fogja a szüleiével. A férfi igyekszik a leányt terveiről lebeszélni, amikor azonban látja, hogy minden lebeszélés hasztalan, a kezében levő hatalmas bottal leüti Sarah Corbet vérborult zuhan a földre. A férfi, amikor látja, hogy a leány halott, előbb egy utszéli kórakás mellé rejteti a holttestet. Azután körülnéz, majd a holttestet elcipeli a hulladékgyűjtőhöz. Előbb a vastag láncot szakítja el, majd fölemeli a nehéz fémlapot és a szerencsétlen leány holttestét a gödörbe hajtja majd a gödört ismét befedi.

Dorys Kyle a tragikus eseményt teljes részletességgel és pontosággal írta le. A telepáta látomás alapján a rendőrség újult erővel indította meg a nyomozást s még aznap éjjel letartóztattott egy férfit, kire pontosan ráillett a médium által megadott személyleírás.

Egy hatalmas termetű, üveg szemüveges cirkuszi akrobatát tartóztattak le, aki eleinte keréken tagadta a gyilkosság elkövetését, de a büntényt hamar rábizonyították, mert ruháján vérfoltokat találtak, botján pedig véres hajcsomókat.

Szenzáció!!

Márkás, csipkés figura már 100 leitől. Vitrintárgyak, nipppek, vázák, perzsaszőnyegek, antik falámpák, vitrinek dec. 20-ig mélyen leszállított árban kerülnek eladásra

Alkalmi vétel!

Rosenberg régiségkereskedőnél

Cluj, Calea Victoriei 5. szám.

Eugen Căteanu szerzői estje

Kedden este tartotta meg Căteanu Eugen, a fiatal román zeneszerző első önálló koncertjét, amely az erdélyi vérszegény zenekultúrának valóban jelentős eseménye volt. Căteanuban egy mondanivalókban gazdag, érzékeny és romantikára hajló művészelket ismerünk meg, aki nem a divatos izmusok sokszor nevétségessébe tévedő ösvé-nyeit járja, hanem megelégszik azzal, hogy csak annyira emelkedjék a régi formák és szabályok felé, amennyire azt mondanivalói megkövetelik. Műveinek főjellemzője a leheltszerű, sokszor meglepő finomságu halk poézis és az ezt követő kiterő drámaiság, mely főleg dalaiban, a szinpad zene iránti komoly tehetségét igazolja.

Programjában megzenésített Emléscu és Heine verseken kívül ott találjuk a legnehezebb zenei műfaj is: a szonátát. Első tételében még érzik a fiatal zeneszerzőnek a műfaj nehézségeivel való küzdelme, ez azonban csökken vagy eltűnik az adagióban és a befejező rondóban. Rendkívül szép sikere volt dalformájú Adagióval és zongoraműveiben is, bár az az érzésünk, hogy a szerző nem uralja teljesen a hangszeri és nem ismeri teljesen kifejezőképességeinek határait, sok igen szép passzagek hallottunk. Az egyetlen, ami bántólag hatott az estén, az a különböző művelészetes kisérlete, mely már a múlt feladásra méltó maradványa. Természetesen ezt mint a pályájának kezdő tétel álló komponista hibájául kell tudniunk, mert kétségtelen, hogy Căteanu egy sokat ígérő tehetség birtokában el fogja foglalni az öt megillető helyet az erdélyi zeneszerzők sorában, melynek élén Brădiceanu, Drăgoi és Negrea állanak.

A művek interpretálásával a szerzőn kívül Dobranskaia asszonynak, a Román Opera soprán-énekesnőnek volt komoly sikere. Rónay Antal, az opera muzikális karnagya kísérte az egyes számokat.

Elsikövés Miksa

A római pápa elismerte Délkelet-örmendekeszi jogát. Rómából jelentik: A szentszék Constantini címzetes érsekkel pápai nunciának nevezte ki Nankingba s utasította, hogy megbizó levelet egy hónapon belül mutassa be a délkelet-örménykörökben, különösen azért is, hogy most már a tekintélyek egyik legnagyobbika, a római pápaság is elismeri a délkelet-örmények az örmendekeszeshez való jogát s az ennek alapján uralomra került délkelet-örményi kormányt.

A német lapok elparentálják az olasz parlamentárizmust. Berlinből jelentik: A lapok az olasz parlament utolsó ülésével kapcsolatban az olasz parlamentárizmust is elparentálják. Április második felég Mussolin parlament nélkül fog kormányozni — írják — s az akkori választásokból kikérülő parlament már nem a népakarat megnyilatkozása lesz.

Jelszó: **Legjobb Fa Stotternél!** **Olcsó tűzifa!!** **Telefon-szám 800**

Nem megtévesztés! Nem burkolt elnevezés! Nem zsákban macska! Nem ugynevezett „magas kaloritájú tűzifa” hanem

Egészséges, száraz vastag hántott tűzifa mázsánként **Lei 100.**
Egészséges folyó és eserhasáb tűzifa mázsánként **Lei 90.**

Felaprítva és házhoz szállítva!

STOTTER-CÉGNÉL

Telefonszám 800. Strada Noua 59. Telefonszám 800.

DEVIZÁK

Zürich	---
Newyork	---
London	---
Páris	---
Milano	---
Prága	---
Budapest	---
Belgrád	---
Bukarest	---
Varsó	---
Bécs	---
Berlin	---

Közgazdaság

Az utolsó percben meghiusult a romániai vaskartell

Áremelés helyett a legélesebb harc indul meg a piacon. Veszélybe jutott a szegkartell is

(Cluj-Kolozsvár, december 12. Az Uj Kelet tud.) Az európai vaskartell közép-európai csoportja, valamint a romániai vasipar között az elmúlt héten tárgyalások folytak Bécsben az eddigi kartell-megállapodás kibővítéséről. Eddig ugyan is egyfelől a romániai, másfelől a lengyel és osztrák vasipar, magyar és osztrák vasipar között csak olyan értelmű megegyezés volt hogy a külföldi vasipar egy meghatározott kvótán fejül nem adhat el vasat Romániába de az árakra vonatkozólag a közép-európai kartell szabadkezet tartott fenn magának. A bécsi tárgyalások eredményeképpen ebben a tekintetben is megegyezés jött létre a román vasüzemek és a közép-európai vaskartell között. Ezzel a megállapodással

A külföldi konkurencia megszorítását a romániai vaspiacra.

A belföldi konkurencia kiküszöbölésére is lépéseket tett a romániai vaskartell, illetve annak központi eladási irodája, a bukaresti Socomet, amely tulajdonképpen a Resica, valamint a Titán-Nadrág-Karó Vasművek eladási irodája. Három héttel ezelőtt a Socomet tárgyalásokat kezdett a kartellen kívülről kolozsvári Sodronyipar Részvénytársasággal hogy egyelőre a betonvasra vonatkozólag csatlakozzon a kartellhez. Ez a csatlakozás azért volna nagyfontosságú a többi vasipari üzemnek, mert a Sodronyipar Rt. igen tekintélyes pozíciót tölt be a romániai betonvastermelésben és így nélküle nem lehet a kartell monopolisztikus hatalomhoz juttatni a piacra.

Palesztinai banán jön Romániába. Bukarestből jelentik: A palesztinai mezőgazdasági departman átiratot intézett a román kormányhoz, amelyben kedvezményes elbánást kér a palesztinai banánnak a román piacra való bevezetése érdekében. A palesztinai banán behozatalára Bukarestben társaság van alakulóban, mely palesztinai narancsot és más termékeket is fog importálni.

Székházat vásárolt Bukarestben az Adria-biztosító. Megírta az Uj Kelet, hogy az Adria-biztosító engedélyt kapott a kormánytól arra, hogy üzleti tevékenységét, mely eddig a csatolt te-

A tárgyalások kedvező mederben haladtak

és bár a sodronyipar eddig egyizben sem volt hajlandó a kezét megkötni, a harc elkerülése érdekében tekintélyes áldozatokra is hajlandó volt a kartell teljességgel érdekében. A kedvező tárgyalások hatására a Socomet be jelentette hogy január elsejétől 10 százalékkal felemeli a vasárakat és a már régebbi megrendeléseket is vontatottan szállította le. A tárgyalásokat december 10-ikén, hétfőn kellett volna perfektuálni, mert Busila mérnök, a Resica vezérigazgatója a kölcsön ügyében kormány megbízatással külföldre utazik.

A kartell perfektuálása helyett azonban a tárgyalások váratlanul megszakadtak.

Tudvalevő ugyanis, hogy a Sodronyipar mellett még a bukaresti Fratii Goldberg cég hengerüzem sem volt tagja a kartellnek. Ez a vállalat, amely csak most kezdte meg termelését és a Filiera cég alatt működő szegkartellnek már tagja, ragaszkodott ahhoz, hogy erre az évre 720 vagonos kvótát kapjon. Ezt a mennyiséget csak a többi vállalat termeléséből lehetett összehozni és a tárgyalások során

a Sodronyipar Rt. hajlandónak nyilatkozott arra, hogy a maga kvótájából 300 vagonról lemond a Fratii Goldberg javára, sőt a Brailában most berendezés alatt álló hengerüzem részére sem kért külön kvótát.

mert azt az aranyosgyéresi üzem integráns részének tartja.

A tárgyalások során azonban egy furcsa jelenségre lett figyelmes a Sodronyipar. Az történt ugyanis, hogy saját kiképzésű összes hengresz-szakt munkásait a Fratii Goldberg cég dupla fizetéssel átszerveztette a maga üzeméhez. Amikor ez minden kétséget kizáró módon bebizonyosodott, a Sodronyipar Rt. azonnal megszakította a további tárgyalásokat és a mai napon írásban közölte a Socomet igazgatóságával, hogy a történet után szó sem lehet a kartellhez való csatlakozásáról és

úgy a termelési kvóta, mint az árak szabályozása tekintetében teljesen szabadkezet tart fenn magának.

nem mond le a felajánlott 300 vagonról és a brailai üzem is minden korlátozás nélkül fog termelni.

Az országos vaskartell ezzel meghiusult és mint beavatott helyről értesülünk nagyon kevés kilátás van a tárgyalások újból való felvételére. Ilyenformán a Socomet által bejelentett áremelés aligha fog bekövetkezni, sőt ellenkezőleg számolni lehet azzal hogy a betonvasról az árharc át fog terjedni a rudvasra és a többi vasízkékre is. Tekintettel arra hogy a Fratii Goldberg cég benne van a szegkartellben, a Sodronyiparral támad konfliktus a legnagyobb mértékben veszélyezteti a Filiera fennmaradását is. (d. e.)

Árverési hirdetmény.

Aiulított közjegyző közbenjövetele mellett, nyilvános árverésen el fognak adni, különböző szörmeárúk 1.000.000 lej kikiáltási ár mellett — de azon alul is, tételenként. f. hó 13-án és következő napokon mindenkor d. u. 3-6 óráig. Clujon, Str. Bariții (Malom-u.) No. 8 késedelmes vevő terhére.

A vevő a vételárat és 2 százalék illetéket azonnal készpénzben kifizeti.

Dr. Joan Pordea
notar public.

Hirdessen az Uj Keletben

TÖZSDE

A piac változatlan

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 december 12 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3242-324250	—	—	49275	3215	11044	13890	65011	19262)
Newyork	166-167	51925	51920	256020	16525	57340	71075	3375	—
London	814-815	251860	251912	12415	807	278213	344762	1637575	48512
Páris	653-655	22850	2029	—	652	2241	2776	13189	39675
Milano	868-870	271850	2719	134	872	3003	372050	17677	52375
Prága	494-495	1539	153850	—	495	1699	210625	—	26
Budapest	2910-2915	9055	9055	—	2975	—	12392	58863	—
Belgrad	—	91250	91250	—	295	1008	1249	5933	176
Bukarest	—	312	312	1535	—	345	42650	2030	61
Varsó	—	5820	5820	—	1940	6430	7969	3784750	—
Bécs	2335-2340	7305	7305	—	2347	8076	—	47487	—
Berlin	3975-3980	12374	12376	—	3975	13670	16936	80450	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 312, Páris 1535, Budapest 34450, Bécs 42650, Prága 2003

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Csütörtök: Mary Dugan bűnpöre. (3-ad-szor. Napibéret 18. szám B. Sorozatszám: 176.)

Péntek: Mary Dugan bűnpöre. (4-edsetsz. Napibéret 18. szám. C. Sorozatszám: 177.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Csütörtök: fél 4-kor és fél 6-kor: Tengerre Abeleszi (Helyárak: 20 lej és 10 lej.)

Péntek: fél 4-kor és fél 6-kor: Tengerre Abeleszi (Helyárak 20 és 10 lej.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: Riviera hercegnője. (Kacagató mozi-matiné. Helyárak 15 és 10 lej.)

A színháziroda közleményei:

Ma este harmadszor Mary Dugan bűnpöre. Izgalmas estéi vannak most a Magyar Színháznak. Egy asszony áll a bíróság előtt, akit azzal vádol az ügyész, hogy megölte a szeretőjét. A színpad a tárgyalóterem, a nézőtér az esküdtsek. Az amerikai bűnügyi tárgyalás különlegességei szerint olyik a tárgyalás. Ma este harmadszor s holnap este negyedszer adják a Mary Dugan bűnpörét.

Eltörött a hegedűm. Hetek óta egy operetta uralkodik a magyar fővárosban. Eltörött a hegedűm. A Király-színházban adják minden este. Az Eltörött a hegedűm az idei budapesti színházi évad nagy operettje slágere. Szerzője: Zerkovitz Béla. A mi színházunk is hetek óta készül megfeszített szorgalommal és különös becsüggyal az Eltörött a hegedűmre s a jövő hét első felében már meg is lesz ennek a nagyszerű zenéjű mulatságos új operettnek a premiéréje.

Nászéjszaka: esti előadás — mozi-helyekkel. Hétfőn este a tavalyi évad nagy-sikerű francia újdonságát, a Nászéjszákát adják elő Kondor Ibolyával, Betegh Bébyvel, Tompa Bélával, Ihasz Aladár-al a főszerepekben rendkívül olcsó, ugy-nevezett mozi-helyárakkal. Legdrágább jegy 50 lej, legolcsóbb 10 lej.

20 és 10 lei egy-egy jegy ára a Szinkon mozgóban. A világ legolcsóbb mozija a Szinkon. Naponként 2 előadást tartanak. Az első előadás kezdete fél négy óra, a második pedig fél hat óra.

Tisztelem a régi szeretőmet. Valóság-gal végigtapsolta a közönség a Tisztelem a régi szeretőmet című új revü-operettje eddigi előadásait. Ennek a hétnek két estétje szerepel a színház műsorán. Szombaton és vasárnap. Mind a két estén bérletszünetben adják, ugy, hogy az összes páholyok és zsöllyeszékeke is a nem bérlet-közönség rendelkezésére állanak.

Az Erdélyi Keren Hajjegző nagynevű vendégeink, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. főszerkesztőjének művei:

Die Genesung

Költemények. Ára kötvé 60 lej.

Besuch in Erez Israel

A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányutjának leírása. Ára kötvé 62 lej.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejtért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

Demoszthénész a vendéglőben

A fű cigarettát falt cigareta után, aggodtam miatta, nehogy nikotimmérgezést kapjon. Figyelmeztetem, hogy a keleti népek alkoholja a dohány és a halandóság százalékaránya bizonyára le fog esni egy kiadós nikotinelles propaganda esetén legalább husz százalékkal, az átlagos élettartam pedig fel fog szökni, ezt garantálhatom, hatnyolc esztendővel.

A német ilyen kérdésekre nem szokott csak úgy a levegőből hozzászólni, a német alapos és tudományosan komoly. Asztaltársam tehát belebújt az aktatáskájába és kihalszott onnan egy filzetet statisztikai táblákkal és diagrammákkal, amelyekben napnál is fényesebben be volt bizonyítva és matematikai biztossággal ki volt mutatva, hogy a világon a dohányzók és a burgonyaevők ellentállóképessége a leggyöngébb, szemben a nemdohányzókkal és a vitamindús étellel táplálkozók, akik amazokkal szemben kohézió és élethossz tekintetében 0.424 százalékkal vannak előnyben.

— Látja, ugye? És maga itt mohón szedi ezt a mérget magába! Hagyja abba és lépjen inkább a szívós, hosszútartó sorába. Dobja a fenébe azt a cigarettát!

Panorul válaszolt:

— Most uram, ez nem időszerű. Most a narkotizmusra nekem nagy szükségem van. El nem képzeli, milyen szükségem van erre! A társaim ugyanis leut vannak valahol Serres alatt, én nem tudom, micsoda defektjük van, etwas scheint nicht zu klappen, már két hete nem kaptam hírt róluk, ez nem is baj, az ördög kíváncsi, hogy mint érzik magukat. Baj az, hogy egy bűdös drachmát sem küldenek és én itt lógok, ebben a sáriszekben és nincs már annyi fantáziám, hogy kitaláljak egy új mesét, amivel még egy heti haladékokat kaphat a szállodában.

Ez fölhívás volt.

Kifizettem a feketéjét és hazakísértetem magam vele. Mielőtt elváltunk, még adtam neki ötven drachmát. Korrekte német ember léte nem fogadta el ingyen, adott egy anizkszapot, amin le volt fotográfálva ő és két társa, akik vízben hagyták itt a nagy öböl mellett, az ördög bujjon bejűk! Rajt volt az autó, az ő kétheges defektjével és a hűmező gép.

Ötven drachmáért husz anizkszapot kap az ember a kioszkban. Mindegy, elvégre emberek vagyunk...

És arra gondoltam, ha így kezdődik, akkor spórolás okából jó lesz átmenni a Hotel Nationba.

Egy meg nem kezdett hotelből azért az ember még sem fut át olyan gyorsan egy másikba. Sőt mielőtt leküldtem volna, kissé körülnéztem és láttam, hogy a Majestic étterme ki van világítva, vettem a kulcsot, lezártam az ajtót (később tudtam meg, hogy itt ez egészen fölösleges) és benéztem ebbe a diszkrét és elegáns első emeleti helyiségbe.

Aranyozott, dus oszlopféjek öltöttek mindjárt szembe és egy asztal, amely körül valami ünnepség történhetett. Az urak feketében, a hölgyek estélyi öltözékben, de nem olyan dekoltázssal, ami

az embert megbotránkoztatná. Nyilvánvalóan jöreköcsű polgárok, akik méltányosak voltak a hotel alvó vendégeivel szemben és nagyon szolidan ünnepeltek, holott, láttam, bőségben állott bor előttük, az a nehéz vörös bor, amittől nálunk felfordul az ember gyomra, mert lent pincék titkos rejtekeiben kótyvasztják szacharinnal, glicerinnel és festékekkel, itt azonban köves hegydombokon érik a bogyoja és amikor kiforrott, isteni folyadék, amittől az Olymposz lakói szerezték felséges mámorukat annak idején.

Még néhány asztal mellett ültek vendégek, halk beszélgetésbe merülve. Csak az egyik kerekasztal mellett láttam magányosan egy idősebb, felborzott bajszu urat, akihez társulni akartam, de a főpincér, aki kitiűnő szimatjával meg tudta, hogy idegen vagyok, udvariasan karon fogott és leültetett egy másik asztalhoz. Fölém hajolt és halkán mormolta:

— Ez az ur, megbocsásson, nem bírja az idegeneket. Ő most megpillantotta magát és bizonyára aposztrófálni fogja, de ezzel ne tessék törődni. Bogaras vendég, a Majestic specialitása, sokszor nagyon mulattat. Én minden szavát le fogom önnek fordítani németre, mert én Amerikában németek között pincérkedtem és amint látni tessék, elég jól beszélek németül.

— Mondja kérem, mit lehet itt enni, de valami hustalant és zsiraltant?

— A, tudom, tudom — és mosolygott — Görögországban ez nem probléma, jó uram. Itt mindent olajjal főzünk, az ország adja a legfinomabb olajat és csak aki a változatosságot kedveli, kap olykor zsirral főtt dolgokat. De ezt egészen külön főzzük, külön tűzhelyen, külön edényekben. Ha érdekl, kikísérhetem önt a konyhába, ahol az ünnepelő vendégek miatt most is főzünk. De tessék megbizni bennem. Görögország nemcsak a legjobb olajat adja a világnak, hanem a legmegbízhatóbb pincéreket is. Akarja látni?

Mielőtt ebben meggátolhattam volna, elvette duzzadt tárcáját és kiemelte onnan összes bizonyítványait, amit az Unió tizenhat országában szerzett. Sőt Kanadában is volt és valamelyik városban tanára a pincértanfolyamnak. Udvariasságtant oktató!

— Köszönöm, nagyon kedves, de most enni szeretnék valamit, drága tanár ur!

Két perc nem mult el és előttem párolgott az olajban sült fiatal burgonya, nagylevelű paréj, leöntve sárga olajjal, mogyorónagyságu, recés borsó, valami szószsal, aminek egészen ikraize volt és dinnye — november közepén.

— Délben — magyarázta az udvariasságtan professzora — ezek a dolgok még valamelyik közeli sziget kertjében hozzá voltak növe az anyaföldhöz. Este érkeztek vitorlason és most főtték, mert a jubilánsok csak az imént ültek asztalhoz. Az ételek vitaminértékükből alig veszítettek, uram, ne tessék aggodni.

— Dehogy aggodom, nincs mit aggodni ilyen paradicsomi teríték előtt, kedves professzor ur. Nagyon örvendek, nagyon meg vagyok elégedve! —

nyilatkoztam, mint egy uralkodó.

Félliter vörös bort szervirozott, ugyanabból, amit az ünneplők kaptak, talán szimbolumképen arra, hogy velük örvendjek én is.

— Mifélek ezek és mit ünnepelek?

— Bizony nem tudom, micsoda örömnapijuk vagyon, de azt hiszem, az egyik házaspár huszonöt éves jubileumát ülik meg. Csak nem tudom megállapítani az ünnepelet házaféleket, mert mint látni tessék, a férfiak nagyon udvariaskodnak a hölgyekkel, tehát egyik sincs a feleségével elfoglalva.

Magamra hagyott e logikus megállapítás után, jó étvágyat és friss egészséget kívánt.

A második kortynál tartottam, amikor a magányos vendég az ő borzas bajszával felállott a sarokasztalnál és lendületes felköszöntőt tartott, amiből csak néhány mitológiai szót vettem ki, Arest és Afrodité, bizonyára ezekhez hasonlított az ünnepeletet és amikor Hephaistost is emlegette, nagy derűség lett a hosszú asztalnál. Gondoltam, bizonyára célzást tett arra a finom hálóra, amivel a bős kovács-isten körülfonta a szerelmeseiket.

Éjfél után lévén, ezt a sikamlós mitológiai emléket a jó polgárok is kedvesen fogadták. Láttam, az egyik hölgy ősz fejjel, de tüde, friss arccal, melegen odasimult a férfiak egyikéhez. Két-három pillanat alatt szerelem cseréltek.

Ezek nem unják egymást, így tehát aligha voltak a jubilánsok.

De aztán a távköszöntő egészen másról beszélt, mire megkértem a pincéremet, hogy tolmácsoljon.

— Most a törököket szidja és megfenyegeti őket, hogy legközelebb boszszút vesz 1919-ért és a görög-török kicserélést sem fogja nekik olcsón adni.

Többször említette Albiont és Franciaországot, akikhez szintén nagyon szigorú volt. A franciákra haragudott, mert Odesszában az orosz forradalom idejében a görög katonák a forradalom leverésére, ugyanakkor, amikor a franciák maguk nem akartak feegyvert fogni. Ezt nem tudta megbocsátani Franciaországnak, Anglia pedig azért nem volt inyére, mert elárasztja ipari cikkekkkel Görögországot és megöl minden ipari vállalkozást.

— Volt neki — magyarázta a tolmácsom — volt neki egy cipőkrém-gyára, amivel nem tudott boldogulni. Az angolokat emiatt utálja.

A mulatságos ember ekkor kezdte a zsidókat szidni, akik miatt a kicserélt görögök nem tudnak saját országukban boldogulni. Amikor ez történt, ak-

kor parázs botrány támadt. Mert az egyik asztal mellől felállott egy ur és nagyon indulatosan tiltakozott. Nos, ez nyilván zsidó ember, önértetes zsidó, aki egyszerűen elbujhatott volna, a külsején igazán nem látszott a hebreus.

— Szórol-szóra fordítsa le! — kérttem a professzort.

— Az én őseim már akkor itt voltak ezen a földön — így tiltakozott — amikor az ön elődei valahol a bolgár erdőkben makkot ettek.

Még mondott volna valamit, csak hogy az étterem Demoszthénésze indigáldóva közbevágott:

— Mit mondtam? Azt mondtam, az isten ránszabadította a zsidókat. Nem akartam bántani ezzel a Bibliának ezt a kiválasztott népet. Ránk szabadtotta, punktum. Egy szóval sem mondtam, hogy nem érdemeltük meg ezt a csapást. És hálát kell adni istennek, hogy éppen ezt a népet küldte ránk, ezt a szorgalmas, józan fajtát, akitől tanulhatunk, akinek a korbácsát szívesen vállaljuk. Ki haragszik a zsidókra? A zsidókkal szemben csak hálások lehetünk!

Erre aztán olyan kacagás támadt, ami elejét vette minden további kontraverzióknak. Mert a szónok szavaiban — elől biztosított a tanár ur — nyoma sem volt a gunynak.

Igy ismerkedtem meg mindjárt az első néhány órában a görögországi zsidókérdéssel.

(Folyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Dési főcuccán háziasított, italmérési engedéllyel, biztos egzisztenciával, megfelelő lakással, eladó. Reflektánsok érdeklődhetnek „300” jellegre a kiadóban. 1396

Két fiatalember vagy házaspár csinos szobát kaphat reggelivel és esti fűtéssel havi 200 lejért. Esetleg konyahasználat. Mandula, Str. Paris 38.

Hajhullás és hajkorpa ellen legjobb szer az „Egger-Petrol” Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában

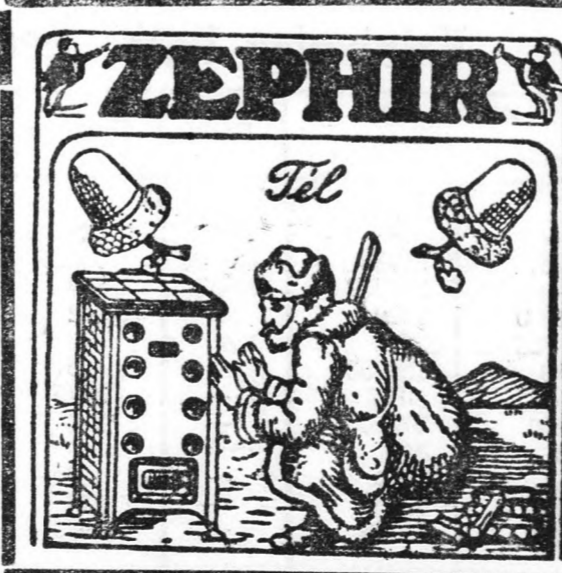
0000000

Kunwald
Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 1.
Telefon 1-47 szám

Évegészszokda és tüköryár. Tábla-éveg raktár és évegészeti vállalat. Hibás tükörök újrafoncsorozása

0000000

*Olcso gramafon és legjobb lemezek a „Safuth”-ban Cluj, P. M. Viteazul. Kérjen ingyen katalógust.

kályhával fűt ma már a „Makk-ász” is. Ha jó kályhát akar, szerezzé be már is. 10 kg. fűvel fűt egy 80 m³ szobát 24 órán át. Leggazdaságosabb. Leghigiénikusabb. Világ-szabadsalom. Tartóssága örökös! 10 évi garancia! ARLAPOT KÉSZSÉGGEL KULD:

Szántó Dezső és Fia
Oradea, Str. Marasesti 8. Telefon 4-91.
Városi iroda: Str. Avram Iancu 8.
Acélemez-redőnyök, Esztlingeni faredőnyök. Vasszerkezeti cikkek.
Közelebbi vezérképviselet Babes & Co vastarast.

KIADÓHIVATAL
Str. Baro
SZERKESZTŐSÉG
Ejeli telefo
ELŐFIZETÉSI A
Egész v
Féle
Negyede
Egy óra

IX évfolyam
1928 Decem
* 5689 é

A
Nemze
10-12

A va

Egy-két megye jeseu kimerítő E harc kimenetelérő mény senkit sem szágban, de még sem. Évek óta nemzeti paraszti túlnyomó többség hogy az eddigi v lom csak azért nem mert a csendőrsz ennek. A nemze megfelelt a legon nak is, főként a náló és nyugodt ban nem tulzas a M. Gyula ke győzelmét aratott csak olyan orszá lyekek hosszú ide tottak, amelyek p ezért nem is dij a polgárok egyet elnyomás alól v Maniu Gyula oly élen veheti most mányzását, amel vényességét sem meg nem rendith a többség alkotm ugy a most össze Gyula kormánya a jelzőre.

Amikor a most mérlegét felállít kötelességünk k teljes tény, hogy sen ideális meg akarat szabad és lyástól mentes m mániában, ahol nyok váltogattá csendőrszuron yot talmának meghai össze maguknak messze kiható tó ennek a ténynek. ennek a választá mozzanatát, közv tük ugy a pártó magának a válas lyását és e közv ián politikai felel datában állapith Gyula és lorn helyállott, adott tében biztosított ságot és tisztasó nebb nyugati de dícsőségére válh tás napján, de propagandahadjá csendőrszuron y látozás nélkül fo dáját és ugy a g szabadsága sem nem volt alavetv